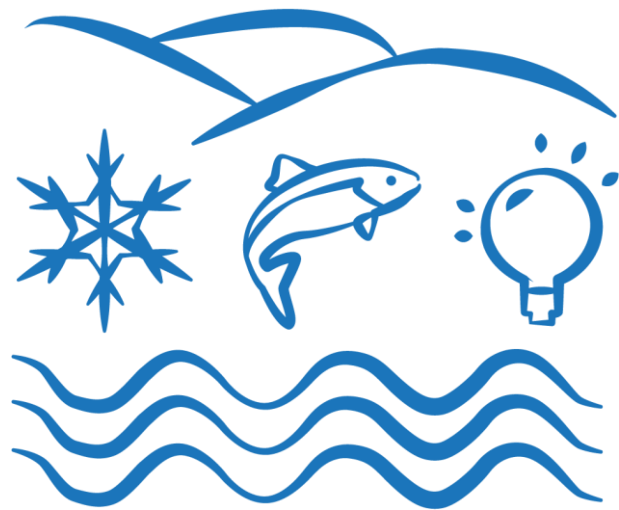

MUONIO

Talousarvio 2023 Taloussuunnitelma 2024–2025

Kunnanhallitus 7.11.2022
Kunnanhallitus 5.12.2022
Kunnanvaltuusto

Sisällys

1	Talousarvion yleisperusteet	3
1.1	Kuntalain säädökset talousarviosta ja –suunnitelmasta	3
1.2	Yleiset talouden kehitysnäkymät	4
1.3	Kunnan talous	6
1.4	Väestö ja työllisyys	12
1.5	Talousarvion rakenne ja talousarvion sitovuus	14
1.6	Kunnan hallinto ja henkilöstö	18
1.7	Kuntastrategia ja toiminnalliset tavoitteet	20
1.8	Suunnitelma kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	22
1.9	Kuntakonserni	26
2	Käyttötalousosa	28
2.1	Vaalit	28
2.2	Tarkastuslautakunta	29
2.3	Kunnanhallitus	30
2.3.1	Yleishallinto	30
2.4	Maaseutulautakunta	34
2.4.1	Maaseututoimi	34
2.5	Sivistyslautakunta	36
2.5.1	Hallinto- ja tukipalvelut	36
2.5.2	Varhaiskasvatus	38
2.5.3	Perusopetus	40
2.5.4	Lukio	42
2.5.5	Kansalaisopisto	44
2.5.6	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	46
2.5.7	Nuorisopalvelut	48
2.5.8	Liikuntapalvelut	51
2.6	Elinvoima lautakunta	54
2.6.1	Hallinto- ja tukipalvelut	54
2.6.2	Rakennustarkastuspalvelut	56
2.6.3	Ravitsemus- ja siisteyspalvelut	58
2.6.4	Kiinteistö- ja tiepalvelut	59

2.6.5	Liikuntapaikat ja reitistöt.....	62
2.6.6	Kuntakehittäminen ja työllisyyspalvelut	63
2.6.7	Vesihuoltolaitos.....	67
3	Tuloslaskelmaosa.....	69
4	Investointiosa	71
5	Rahoitusosa	76
6	Muu taseyksikkö.....	77

1 Talousarvion yleisperusteet

1.1 Kuntalain säädökset talousarviosta ja –suunnitelmasta

Uusi kuntalaki (410/2015) tuli voimaan 1.5.2015. Kuntalain muutoksia tuli voimaan toukokuun lopussa 2021 (419/2021). Kunnan ja kuntayhtymän talousarviota ja -suunnitelmaa koskevat säännökset on koottu kuntalain 14 ja 110 pykäliin. Kunnan taloussäännösten merkittävimmät muutokset verrattuna vuoden 1995 kuntalakiin ovat alijäämän kattamissäännösten tiukentaminen ja ulottaminen kuntayhtymiin sekä konserninäkökulman vahvistaminen kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa. Vuoden 2021 lakimuutoksissa on lisätty tarkentava säännös kertyneen yli- ja alijäämän kattamisvelvoitteeseen.

Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan taloudenhoidosta ja kunnanvaltuuston päätösten valmistelusta, jolloin sillä on päävastuu talousarvion valmistelusta. Kunnan keskushallinnon tulee laatia talousarviokehyykset seuraavaa talousarviovuotta varten, minkä jälkeen hallitus hyväksyy kehykset ja laadintaohjeet. Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on suunnittelukauden ensimmäinen vuosi. Muonion kunnan taloussuunnittelukausi on kolme vuotta, josta ensimmäinen vuosi on sitova talousarvio. Talousarviossa ja -suunnitelmassa valtuusto hyväksyy kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava niin, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvio tulee laatia siten, että siihen sisällytetään toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve tulorahoituksen lisäksi katetaan.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tarkennettu niin, että alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä (110.3 §). Myös arviointimenettelyn perusteella päätettyjen toimenpide-ehdotusten velvoittavuutta on tarkennettu (118 §). Lisäksi kunnan tulee antaa selvitys toimenpiteiden toteutumisesta valtiovarainministeriölle.

Valtuuston hyväksytyä talousarvion lautakunnat päättävät talousarvion käyttösuunnitelmista eli tarkistavat talousarvioehdotuksiin sisältyvät alustavat käyttösuunnitelmat.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto talousarviovuoden aikana.

1.2 Yleiset talouden kehitysnäkymät

Yleistä talouden kehittymisestä

Valtioneuvoston syksyn 2022 taloudellisen katsauksen mukaan BKT:n arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % vuonna 2022. Vuonna 2023 kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin. Vuosina 2024-2026 bkt:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on nostanut energian, raaka-aineiden sekä ruuan hintoja hyvin nopeasti. Yksityinen kulutus kasvaa hitaasti ja inflaatio kiihtyy yli 7 %:iin kesällä 2022. Inflaation huippu koettiin syyskuussa, inflaation noustessa 8,1 %:iin. Hintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi.

VM:n kesän 2022 ennusteen mukaan Venäjään kohdistetut pakotteet jäävät voimaan vielä pitkäksi aikaa. Viennin toipuminen tulee olemaan hidasta, sillä maailmantalouden kasvu kärsii nopeasta inflaatiosta ja epävarmuudesta. Koronavirus ei ole vielä poistunut ja uusia tautitapauksia ilmenee yhä, mutta VM:n ennusteen mukaan Covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi ei tehdä sellaisia rajoituksia, joilla olisi taloudellisia vaikutuksia. Koronakriisin helpotettua myös julkisen talouden rahoitusasema on kohentunut. Alijäämä pienenee tänä ja ensi vuonna, mutta alkaa sen jälkeen uudelleen kasvaa. Julkisen talouden korkea velka ja kasvavat velanhoitokustannukset muodostavat riskin julkisen talouden kestävyydelle pidemmällä aikavälillä. Lainanhoitomenot kasvavat korkojen noustessa ja se syö julkisen talouden puskureita. Energian kallistuminen on nostanut inflaatiota myös Euroopassa ja heikentänyt ostovoimaa ja yksityistä kulutusta. Työmarkkinat ovat pysyneet vahvoina. Talouskasvun hidastuu noin 1 prosenttiin. Tämä tarkoittaa, että vuoden 2023 talousennusteet jäävät kovin heikoiksi, nollan jopa miinukselle painuvaa kasvua.

Yleistä kuntakentän näkymistä

Koronaepidemia ei ole heikentänyt kuntataloutta, koska valtio on tukenut kuntia yhteensä 5 mrd eurolla vuosina 2020 ja 2021. Kuntien rahoitusaseman arvioidaan heikentyvän edellisvuodesta määräaikaisten tukitoimien, kuten yhteisöveron korotetun jakoosuuden ja valtionosuuslisäysten päättyessä. Lisämenoja aiheutuu myös Ukrainan sotaan pakenevien maahanmuutosta, erityisesti varhaiskasvatukseen ja opetustoimeen. Kunta-alan vaikea työkiista saatiin osittaiseen päätökseen kesäkuun alussa ja lokakuun alussa Superin ja Tehyn osalta. Kunta-alalle sovittiin viisivuotinen palkkaohjelma, jolla kunta-alan palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 prosenttia sopimuskorotusten lisäksi.

Kunnille maksettiin vuonna 2021 koronatukia 2,4 mrd euroa, joista valtionosuuksien ja –avustuksien lisäyksiä 1,8 mrd euroa ja yhteisöveron korotuksena 0,6 mrd euroa. Käyttötalouden toimintakate heikkeni kunnissa 2,1 prosenttia vuonna 2021, verotulot nousivat 6 %, mutta valtionosuudet laskivat 9,5 % ja vuosikate heikkeni 2,5 %. Vuoden 2021 tilikauden tulos oli hieman heikompi kuin vuonna 2020, mutta kuitenkin reippaasti yli alkuperäisten ennusteiden. Vuoden 2021 kuntatalouden tilikauden tulos oli 1,63 mrd euroa kun se vuonna 2020 oli 1,70 mrd euroa.

Kuntien toimintakulut kasvoivat 4,5 % vuonna 2021. Koronapandemian hoito on kasvattanut kuntien työvoimatarvetta ja kasvattanut esimerkiksi palkkoja sekä palvelujen ja materiaalien ostoja. Vastaavasti toimintatuotot kasvoivat 12,3 %, erityisesti valtion korona-avustusten ansiosta, joka näkyi toimintatuottojen voimakkaana kasvuna. Kunnallisverotulot nousivat 1,7 % ja yhteisöverotulot peräti 44 %. Koronatukitoimena kuntien yhteisöveron jako-osuutta nostettiin kertaluonteisesti 10 prosenttiyksiköllä. Ilman tukea kuntien yhteisöverotulot olisivat laskeneet 14 %. Negatiivisen vuosikatteen kuntia oli vuonna 2021 13, kun niitä vuonna 2020 oli vain kaksi.

Kunnat käyttivät tulojaan investointeihin, jotka olivat noin 5,3 mrd euroa vuonna 2021. Investointien määrä laski vuodesta 2020, mikä näkyi kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran vahvistumisena ja lainanottotarpeen pienentymisenä. Investoinnit huomioiden kuntatalous oli vuonna 2021 lähes tasapainossa. Lainakanta kasvoi maltillisesti, vajaat 800 miljoonaa euroa. Tästä huolimatta kuntataloudessa vallitsee keskipitkällä aikavälillä lievä rakenteellinen alijäämä eli tulot eivät riitä rahoittamaan kaikkia käyttötalouden menoja ja investointeja. Akuutti talouskriisi vaivaa kuitenkin vain pientä joukkoa kuntia. Painelaskelmien mukaan vaikein tilanne näyttäisi olevan alle 2 000 asukkaan kuntakokoryhmässä.

Kuntaliiton pääekonomisti Minna Punakallion mukaan vuoden 2021 tulos on sellaista tasoa, jolla kuntatalous voisi hyvin, jos pysyisimme samoissa lukemissa tulevina vuosina. Näkymää haastavat kuitenkin määräaikaisten koronatuettujen ja sote-uudistuksen, joka siirtää kustannuksia ja tuloja valtiolle ja jättää kuntien niskaan mittavat velat ja kiinteistöt. Lähikuukausina tulee päättää uusista työllisyystoimista, kohdistaa julkisen sektorin resurssit tuottavasti sekä osoittaa julkisen sektorin laajeneville tehtäville aidosti riittävä ja kestävä rahoitus.

Kuntatalous näyttää painelaskelmissa heikkenevän kuluvana vuonna 2022. Koko kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta pysyy kertaluonteisten tekijöiden vuoksi likimain viime vuoden tasolla, mutta vuosikate ja tilikauden tulos tulevat heikkenemään vuoteen 2021 verrattuna.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueelle ja niitä vastaava rahoitus kunnilta valtiolle. Kuntien tulot ja menot lähes puolittuvat. Kuntien käyttötalouden nettokustannuksista poistuu noin 21,2 mrd euroa ja tulot vähenevät siirtyviä kustannuksia vastaavasti. Tuloista eniten siirtyy kuunnallisveroa eli noin 13,2 mrd euroa. Tämä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöverosta siirtyy puolestaan kolmaosa eli noin 0,8 mrd euroa ja valtionosuuksista sekä verotulomenetysten korvauksista noin 70 prosenttia eli noin 7,3 mrd euroa. Kunnille jäävät tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen. Sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samaan aikaan investointipaineet pysyvät kuitenkin muuttoliikkeen ja rakennuskannan iän vuoksi mittavina. Kuntatalouden ennakoidaan väliaikaisesti vahvistuvan vuonna 2023, kun sote-uudistuksen myötä siirtyvien tehtävien rahoitusvastuu poistuu vuoden alussa, mutta verotulokertymää ylläpitävät osin vielä aiemmilta verovuosilta kertyvät verotulot.

Kuntien vuoden 2022 syksyn tilinpäätösennusteiden mukaan sote kulut ovat valtavassa kasvussa, se kasvattaa merkittävästi kunnilta siirrettäviä tuloja hyvinvointialueelle. Kun kuntien veroprosenttileikkaus on jo päätetty (12,64 %), kohdistuu tulojen siirto kunnille maksettavaan valtionosuuteen. Vuoden 2023 aikana tehtävä tarkistus kuntien vuoden 2022 sote menoihin ennakoi sitä, että kunnille tullaan maksamaan vuonna 2023 liikaa valtionosuuksia. Valtionosuuksiin tehdään takautuva tarkistus vuosina 2024 ja 2025.

1.3 Kunnan talous

Vuoden 2021 tilinpäätös oli ylijäämäinen 1,256 milj. euroa. Verotulot ylittyivät noin 553 000 euroa talousarvioon verrattuna, josta yhteisöveron osuus oli noin 363 000. Yhteisöveron kuntien jako-osuutta korotettiin 10 prosenttiyksikköä vuodelle 2021 koronaan liittyvänä kuntien tukemisen toimenpiteenä. Hyvän tuloksen taustalla oli myös Lapin Sairaanhoidopiiriin jäsenkuntalaskutuksen oikaisu eli sairaanhoidopiiriin taseessa olleen ylijäämän palautus jäsenkunnille, josta Muonion osuus oli 310 000 euroa. Lisäksi terveyspalveluihin saaduista koronatuista Muonion osuus oli noin 550 000 euroa. Vuoden 2021 ennakoimattomat tulot ovat kertaluonteisia koronaan liittyviä tukitoimia, eivätkä lisää kunnan ensi ja tulevien vuosien käytettävissä olevaa tulorahoitusta. Nyt voimassa oleva vuosien 2023-2024 taloussuunnitelma on noin 310 000 euroa alijäämäinen.

Muonion kunnan taloudellinen tilanne on parantunut edellisestä vuodesta. Vuosikate oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä riittävä poistoihin ja osin investointeihinkin. Taseen tunnusluvut ovat kohtalaisella tasolla. Suhteessa kuntien keskimääriin tietoihin tunnusluvut ovat heikommat lukuun ottamatta asukaskohtaista lainamäärää. Asukasta kohti laskettu lainamäärä 2 872.€ on kohtuullinen, mutta on huomattava, että lainat ja vuokravastuut ovat 4 986 €/asukas.

Vuoden 2022 talousarvio laadittiin siten, että tilikauden tulos olisi noin 155 000 euroa alijäämäinen. Syyskuun lopussa 2022 toimintakate on toteutunut 70,9 %, kun se tasaisen toteutuman mukaan voisi olla noin 75 %. Toimintakate on noin 290 000 euroa pienempi kuin edellisenä vuonna vastaavaan aikaan. Verotulot ovat toteutuneet ennakoitua paremmin (83,2 %), erityisesti yhteisöverotuotto (143,0 %). Yhteisöverotuottoa lisää mm. verovuoden 2021 jäännösverot sekä verovuoden 2022 ennakoverot. Valtionosuudet ovat toteutuneet talousarvion mukaisesti. Tilikauden tulos on syyskuun lopussa noin 1,5 miljoona euroa plussalla.

Syyskuun lopun tulosta parantaa paitsi ennakoitua paremmat verotulokertymät, myös käyttötalouden maltillinen toteuma. Käyttötalouden tulot ovat toteutuneet 74,4 % ja menot 71,4 %. Erityisesti palveluiden ostoissa on säästöä talousarvioon verrattuna (tot. 70,1 %). Vuoden viimeisen kvartaalin käyttötalouden menot ovat yleensä keskimääriäistä toteumaa suuremmat. Talousarviovuoden tulos tulee kuitenkin olemaan talousarvioennustetta parempi edellä mainituista syistä johtuen.

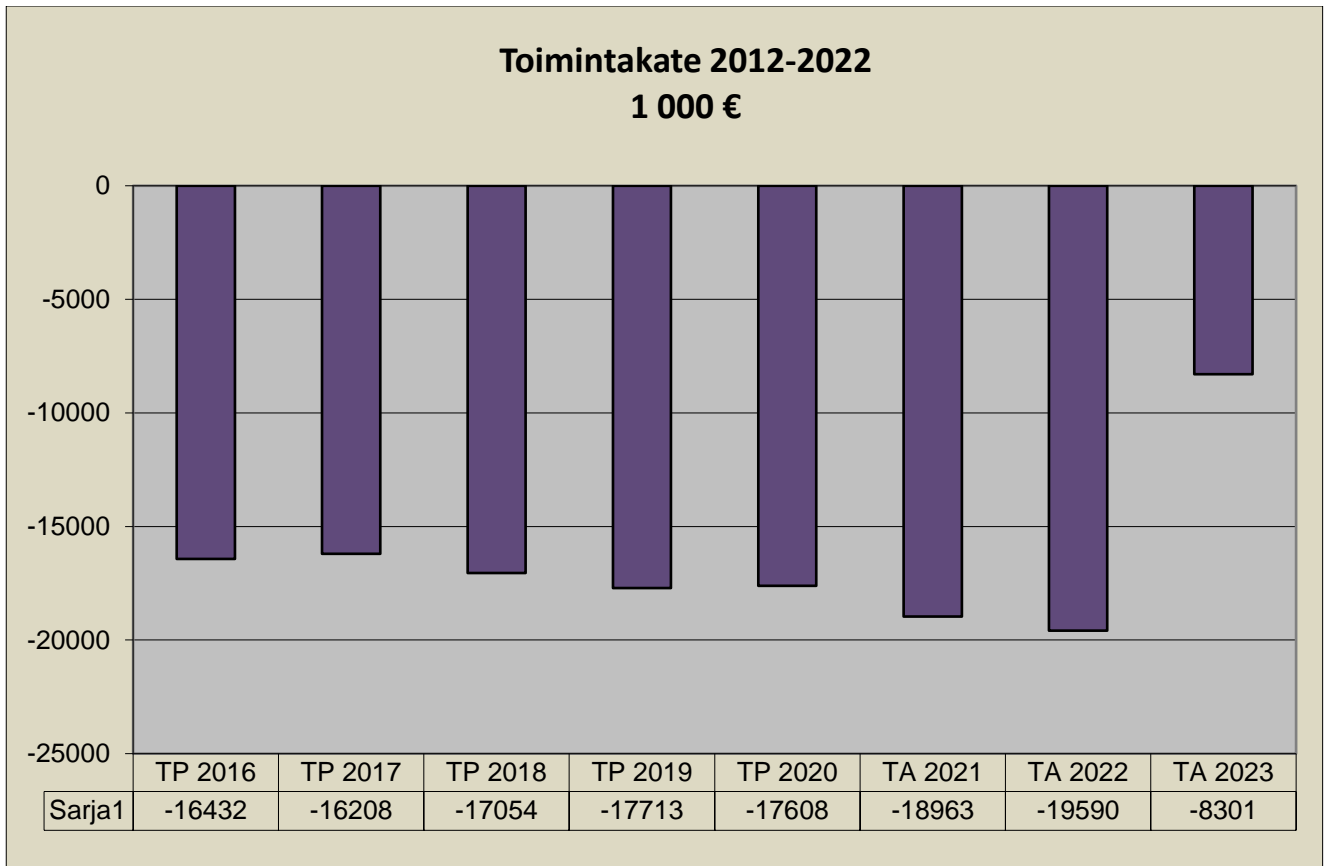
Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystalvet sekä pelastustoimi siirtyvät kunnilta Hyvinvointialueiden hoidettavaksi. Kuntien menot pienenevät, mutta vastaavasti myös kuntien verotuloja ja valtionosuuksia leikataan ja tulot siirretään hyvinvointialueiden tulorahoitukseksi. Kaikkien Suomen kuntien veroprosenttia leikataan 12,64 %, Muonion veroprosentiksi jää 8,86 %. Hyvinvointialueeseen siirtymisen johdosta kuntien veroprosentit on ”jäädetyt” kahdeksi vuodeksi.

Vuoden 2023 toimintakateraaamia ohjaavat verotulojen osalta käytettävissä olevat ennusteet ensi vuoden verotulo kehityksestä (kunnan oma verotuloennustekehikko) sekä kuluvan vuoden toteutuma ja valtionosuuksien osalta kuntaliiton julkaisemat ennakkolaskelmat kunnan valtionosuuksista. Verotuloja arvioidaan kunnan oman huhtikuussa 2022 päivitetyn verotuloennustekehikon mukaan kertyvän ensi vuonna yhteensä hieman vajaa 6 milj.euroa, josta kunnallisverotuloja 3,76 milj. euroa, yhteisöveroja 1,1 milj. euroa ja kiinteistöverotuloja 1,16 miljoonaa euroa. Verotuloksi kirjattava summa pienenee noin 43 prosenttia tähän vuoteen verrattuna. Suunnitelmavuosien verotuloennuste vuositasolla on myös noin 6 milj.euroa. Talousarvio raamin verotuloennuste on laskettu varovaisuuden periaatetta ja kuluvan vuoden toteutumaa noudattaen. Kuntakohtaiset ennusteet päivitetään elokuun lopussa.

Valtionosuuksien ennakkolaskelmien mukaan kunnan valtionosuudet pienenevät noin 67 % ensi vuonna, noin 6,8 milj.euroa. Valtionosuustuloksi kirjataan 3,3 milj. euroa (VM:n ennustelaskelma 2.6.2022). Valtionosuutta tarkistetaan syksyn aikana uusien ennustelaskelmien mukaiseksi.

Ensi vuoden alusta poistuu Kevan perimä eläkemenoperusteinen maksu. Tilalle tulee tasausmaksu. Kuntien osuus tasausmaksusta määräytyy täysin erin perustein kuin eläkemenoperusteinen maksu. Tasausmaksu jaetaan kuntien kesken kunakin vuonna kuntien viimeisen vahvistetun tilinpäätöksen mukaisen verorahoituksen suhteessa. Kunnan verorahoituksella tarkoitetaan kunnan saamia kunnallisvero-, kiinteistövero- ja yhteisöverotuloja sekä valtionosuuksia. Muonion kunnan vuoden 2023 arvioidun tasausmaksun suuruus on 189 730 euroa ja se on jaettu tehtäväalueille toimintakulujen suhteessa.

Lainat

Lainakannan kehitys (1000 €)

Vuosi	Lainakanta	Lainat €/as	Konsernilainat €/as	Asukasmäärä
2012	6 822	2 851	3 997	2 393
2013	8 131	3 412	4 150	2 394
2014	8 848	3 730	4 738	2 372
2015	8 974	3 806	4 753	2 358
2016	9 253	3 971	4 850	2 336
2017	7 754	3 310	4 103	2 342
2018	7 211	3 132	3 866	2 302
2019	7 905	3 425	4 205	2 308
2020	6 385	2 780	3 728	2 297
2021	6 665	2 872	4 073	2 321
arvio 2022	6 465	2 785	3 950	2 320
arvio 2023	4 700	2 000	3 000	2 300

Lainat ja vuokravastuut (1000 €)

Vuosi	Lainakanta	Lainat ja vast. €/as
2020	11 216	4 883
2021	11 573	4 986
arvio 2022	11 375	4 900
arvio 2023	9 400	4 000

Verotulot

Verotulojen kehittyminen (osuus maksuunpanosta, 1000 €)

Vuosi	Kunnallisvero	Muutos ed. vuodesta	Yhteisövero	Muutos ed. vuodesta	Kiinteistövero	Muutos ed. vuodesta
2015	6 967	2,3 %	589	8,9 %	912	6,2 %
2016	6 923	-0,6%	575	- 10,1 %	922	2,2 %
2017	6 962	0,6 %	728	26,0 %	966	4,8 %
2018	7 084	1,7 %	700	- 3,0 %	945	-2,0 %
2019	7 512	6,0 %	791	13,0 %	968	2,4 %
2020	7 658	1,9 %	1 260	29,3 %	986	1,8 %
2021	7 810	2,1 %	1 650	42,8 %	1 021	3,5 %
2022	8 077	3,6 %	1 750	6,0 %	1 200	17,5 %
2023	3 977	-50,8 %	1 250	-29,3 %	1 174	-2,5 %
2024	4 000		1 100		1 200	
2025	4 000		1 150		1 200	

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistä vastaava ja siten myös niiden kustannukset siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämän takia tuloja siirretään valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueiden toimintaa. Merkittävä osa tulojen siirtoa tehdään kunnallisveron kautta. Ansiotuloverotukseen tehtävät muutokset toteutetaan niin, että niillä on mahdollisimman vähän vaikutusta verovelvollisten verotuksen tasoon. Näin ollen kaikkien Manner-Suomen kuntien veroprosentteja alennetaan yhtä paljon: 12,64 prosenttiyksikköä.

Kuntien vuoden 2023 tuloveroprosenttien määräämisestä on säädetty Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamisesta annetun lain 55 §:n muuttamisesta annetuissa laissa. Laissa todetaan, että kunnanvaltuuston on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Verotusmenettelystä annetun lain 91 b §:n muuttamisesta annetussa laissa on säädetty, että säännöksen tarkoituksena on estää verotuksen kiristyminen sen johdosta, että kuntien tehtävien siirtäminen hyvinvointialueille ja valtion rahoituksen piiriin edellyttää valtion veron korotuksia.

Valtuusto vahvisti 31.10.2022 § 51 ja 52 kunnan tulovero- ja kiinteistöveroprosentit vuodelle 2022. Muonion kunnan vuoden 2022 tuloveroprosentti on 21,50. Yllä mainittujen lakien mukaisen kuntien tuloveroprosentin leikkauksen, - 12,64 prosenttiyksikköä, jälkeen kunnan veroprosentiksi vuodelle 2023 tulee 8,86 prosenttia. Kiinteistöveroprosentit päätettiin säilyttää samalla tasolla kuin vuonna 2022. Kiinteistöveroprosentit ovat seuraavat: yleinen 1,15 %, vakituiset asuinrakennukset 0,45 %, muut kuin vakituiset asuinrakennukset 1,20 %, asuntotarkoitukseen kaavoitettu rakentamaton rakennuspaikka 6,00 % ja voimalaitokset 3,10 %.

Kuntien osuutta yhteisöverosta leikataan kolmanneksella ja siirretään hyvinvointialueiden rahoittamiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa verovuoden 2022 kuntaryhmäosuuden leikkaamista 34 prosentista 24 prosenttiin. Keskimäärin noin 75-80 % verovuoden yhteisöverosta tilitetään samana kalenterivuonna. Ennen verovuotta 2023 tilittävät yhteisöverot tilitetään korkeammilla jako-osuuksilla ja nostavat näin ollen hetkellisesti yhteisöveron tuottoa lähinnä muutosvuosina 2023 ja 2024. Samoin myös kunnallisverojen maksuunpano on vuosina 2023 ja 2024 normaalia suurempi, kun kunnille tilitetään ns. verohäntiä veroista, jotka on peritty veroprosentilla ennen veroprosenttileikkausta hyvinvointialueelle.

Kuntaliiton 27.9.2022 päivitetyn verotulosennustekehikon mukaan Muonion kunnalle arvioidaan maksettavan kunnallisveroja 50,8 %, yhteisöveroa 29,3 % ja kiinteistöveroa 2,5 % vähemmän kuin vuonna 2022. Kaikki verolajit huomioiden kunnan verotuloksi kirjattavan määrän vuodelle 2023 arvioidaan laskevan vuodesta 2022 yhteensä noin 42 %.

Valtionosuudet

Valtionosuuksien kehittyminen (1000 €)

Vuosi	Lakisääteinen	Harkinnanvarainen
	valtionosuus	valtionosuus
2013	8 008	
2014	8 419	304
2015	8 490	
2016	8 801	
2017	9 055	
2018	9 287	
2019	9 143	
2020	10 220	
2021	9 804	
2022	10 264	
2023	3 747	

Kuntien valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta (laki 618/2021) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta.

Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023 muuttuu myös laki kuntien peruspalveluiden valtionosuudesta (618/2021). Sosiaali- ja terveystalouden poistuessa kuntien tehtävistä peruspalveluiden valtionosuuden laskennallisten kustannusten pohjana ovat perusopetus, varhaiskasvatus, kirjasto, kulttuuri ja taiteen perusopetus.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskennalliset kustannukset saadaan laske-
malla yhteen tulot, jotka saadaan kertomalla ikäluokittaiset perushinnat asianomaisiin
ikäluokkiin kuuluvien kunnan asukkaiden määrällä. Näin saatuun summaan lisätään kun-
nan työttömyysasteen, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, asukasti-
heyden ja koulutustaustan perusteella määritellyt laskennalliset kustannukset (2 luku).

Peruspalveluiden valtionosuuteen sisältyvästä verotuloihin perustuvasta valtionosuuden
tasauksesta säädetään lain 4 luvussa ja valtionosuuteen tehtävistä lisäyksistä ja siitä
tehtävistä vähennyksistä 5 luvussa. Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausjärjestelmä
on osa kunnan peruspalveluiden valtionosuutta.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksiin sisältyy lukiokoulutus, ammatillinen koulutus
ja ammattikorkeakoulu, perusopetuksen muu rahoitus sekä rahoitus muuhun opetus- ja
kulttuuritoimeen. Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellista.

Vaikka sote-kustannukset ja ns. sote-sidonnaiset valtionosuudet lähtevät kuntien talou-
desta vuonna 2023, hyvinvointialueelle siirtyneet sote-kustannukset vaikuttavat kuntien
valtionosuuksiin myös vuoden 2023 jälkeen. Vuoden 2022 sote-kustannusten toteuma
ratkaisee kuntien tulevan valtionosuuspohjan, koska mahdollinen puuttuva raha leika-
taan vuodesta 2024 alkaen kuntien valtionosuuksista. Lopullinen vaikutus kuntatalou-
teen tiedetään vasta syksyllä 2023, kun vuoden 2022 tilinpäätöstietojen mukaan tehtä-
vät lopulliset laskelmat valmistuvat.

Sote-uudistus tuo kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen kaksiosaisen järjestelmä-
muutoksen tasauksen; muutosrajoittimen ja siirtymätasauksen, jotka jäävät pysyväksi
osaksi kuntien valtionosuutta. Vuoden 2023 alusta kunnan valtionosuutta lisätään tai vä-
hennetään tarvittaessa sen verran, että tasapainotila muuttuu maksimissaan 60 €/asu-
kas sote-uudistuksen seurauksena. Muonion kunnalla vuoden 2023 valtionosuudessa
muutosrajoitin on negatiivinen 87 900 euroa ja sote-uudistuksen järjestelmämuutoksen
tasaus positiivinen 517 580 euroa.

1.4 Väestö ja työllisyys

Väestö ja työpaikat

Asukasluvun kehittyminen

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	9/2022
2375	2358	2347	2332	2302	2308	2297	2321	2299

Asukasluvun kehittyminen Tunturi-Lapin kunnissa (Lähde; Tilastokeskus)

	Asukasluku	Asukasluku	Asukasluku	Muutos-%	Asukasluku
Kunta	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	2020–2021	30.9.2022
Enontekiö	1838	1808	1789	-1,1	1818
Muonio	2308	2297	2321	1,0	2299
Kittilä	6453	6436	6523	1,4	6540
Kolari	3846	3925	3989	1,6	3981
	14445	14466	14622		14638

Väestöennuste vuoteen 2040 - Muuttoliikkeen sisältävä laskelma (Lähde: Tilastokeskus)

vuosi	2022	2030	2040
väestö	2276	2195	2128

Muonion kunnan väestöennuste 2020–2040 (Lähde: Tilastokeskus):

ikäluokka	2021	2022	2025	2030	2035	2040
-14	327	323	284	256	251	249
15-24	197	187	194	177	149	134
25-44	498	506	509	497	493	481
45-64	604	587	561	554	551	565
65-74	361	358	346	306	285	270
75-	300	315	351	405	428	429
	2287	2276	2245	2195	2157	2128

Lapsia ja 65 vuotta täyttäneitä 100 työkäistä kohti: Väestöllinen huoltosuhde on alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhde 15–64 -vuotiaiden määrään. (Lähde: Tilastokeskus)

2022	2025	2030	2035	2040
77,8	77,6	78,7	80,8	80,3

Työttömien työnhakijoiden määrä ja työttömyysaste (TEM Työnvälitystilastot)

	2017	2018	2019	2020	2021	9/2022
Työttömiä	163	150	165	205	186	146
Työttömyysaste%	15,1	14,2	15,5	19,6	17,4	13,9

Syyskuun tilaston mukaan työvoimaa oli 1054, joista työttömiä työnhakijoita oli 146 (13,9 %). Työttömistä oli miehiä 95 ja naisia 51, näistä alle 25-vuotiaita oli 10, yli 50-vuotiaita 76, pitkäaikaistyöttömiä 20 ja pitkäaikaissairaita 5. Avoimia työpaikkoja oli 51.

Alueella työssäkäyvät (työpaikat) toimialan mukaan (Tilastokeskus)

	2016	2017	2018	2019	2020
Maa-, metsä- ja kalatalous	23	22	27	23	29
Kaivostoiminta; Sähkö-, kaasu ja lämpöhuolto					
Vesi-, viemäri- ja jätehuolto	18	14	16	16	15
Teollisuus	9	9	9	11	10
Rakentaminen	38	40	44	43	42
Tukku- ja vähittäiskauppa, Kuljetus ja varastointi					
Majoitus- ja ravitsemustoiminta	297	306	279	299	185
Informaatio ja viestintä	3	2	4	4	3
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	4	4	4	4	3
Kiinteistöalan toiminta	0	0	1	2	2
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta					
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	230	262	228	269	233
Julkinen hallinto ja maanpuol.;Pakoll. sosiaalivak.					
Koulutus; Terveys- ja sosiaalipalvelut	326	336	351	346	338
Muut palvelut	21	20	25	22	20
Toimiala tuntematon	17	16	17	20	24
Yhteensä	986	1031	1005	1059	904

1.5 Talousarvion rakenne ja talousarvion sitovuus

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Samaa rakennetta noudatetaan myös taloussuunnitelmassa ja tilinpäätöksessä. Kunnan talous esitetään sekä tuloslaskennan että rahoituksen näkökulmasta.

Käyttötalousoosassa valtuusto osoittaa toimielimille tehtäväkohtaisesti toiminnalliset tavoitteet ja määrärahat niiden hoitamiseksi. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korko- ja muihin rahoitusmenoihin sekä poistoihin. Investointiosassa osoitetaan hankekohtaiset määrärahat ja tuloarviot. Rahoitusosassa kootaan tulorahoitus ja pääomarahoitus sekä investointien hankintamenot ja muut pääomamenot yhteen laskelmaan. Rahoitusosassa määritellään lainanotto.

Talousarvion käyttötalouden sitovuustaso on tehtävätason toimintakate eli netto. Työllisyyspalveluiden siirtyessä 1.1.2023 Hyvinvointilautakunnasta Elinvoimalautakuntaan Kuntakehittäminen ja markkinointipalvelut tehtäväalueelle muutetaan nimi Kuntakehittäminen ja työllisyyspalveluiksi.

Käyttötalouden sitovat tehtävätasot lautakunnittain ovat:

Keskusvaalilautakunta

- vaalit

Tarkastuslautakunta

- tarkastustoimi

Kunnanhallitus

- yleishallinto

Tunturi-Lapin maaseutulautakunta

- maaseututoimi

Sivistyslautakunta

- hallinto- ja tukipalvelut
- varhaiskasvatus
- perusopetus
- lukio
- kansalaisopisto
- kirjasto- ja kulttuuripalvelut
- nuorisopalvelut
- liikuntapalvelut

Elinvoimalautakunta

- hallinto- ja tukipalvelut
- rakennustarkastuspalvelut
- kiinteistö- ja tiepalvelut
- ravitsemus- ja siisteyspalvelut
- liikuntapaikat ja reitistöt
- kuntakehittäminen ja työllisyyspalvelut
- vesihuoltolaitos

Tuloslaskelman sitova taso on rahoituserät nettotasolla.

Investoinnit ovat sitovia hankeryhmittäin osatehtävätasolla nettona. Hankeryhmän jokaisen hankkeen osalta on esitettävä sanallinen hankekuvaus ja hankkeen tavoitteet. Lisäksi yli 1,0 milj. euron hankkeet ovat hankekohtaisesti sitovia.

Rahoitusosan sitovia tasoja ovat antolainat ja ottolainat nettotasolla.

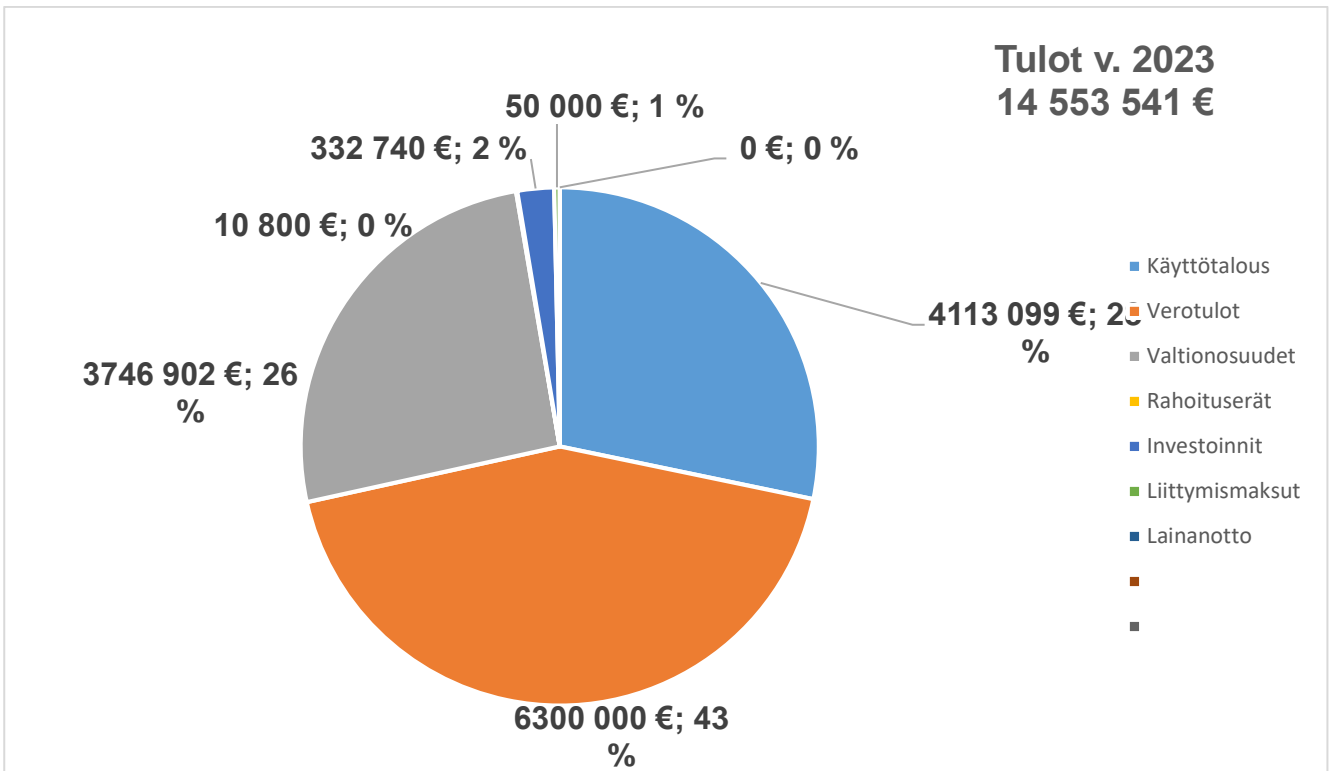
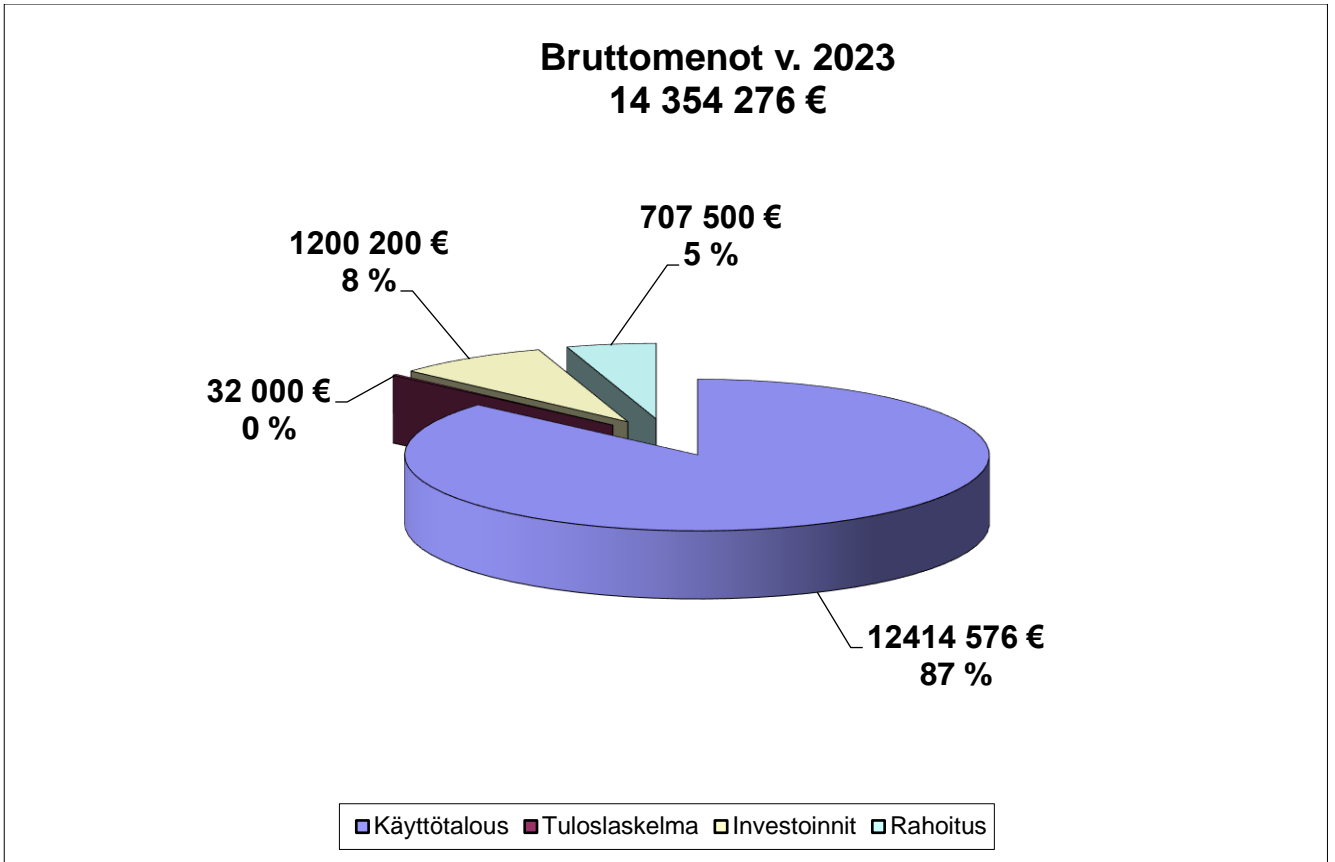
Vesihuoltolaitoksen tulosbudjetin sitova erä valtuustoon nähden on tilikauden tulos. Investointibudjetin osalta sitova taso on sama kuin muissakin kunnan investoinneissa eli osatehtävätasolla hankeryhmittäin nettona. Rahoitusbudjetissa sitovia eriä ovat rahoituksen rahavirtaan sisältyvät antolainauksen, ottolainauksen ja oman pääoman muutosten erät nettomääräisenä.

Tilivelvolliset viranhaltijat

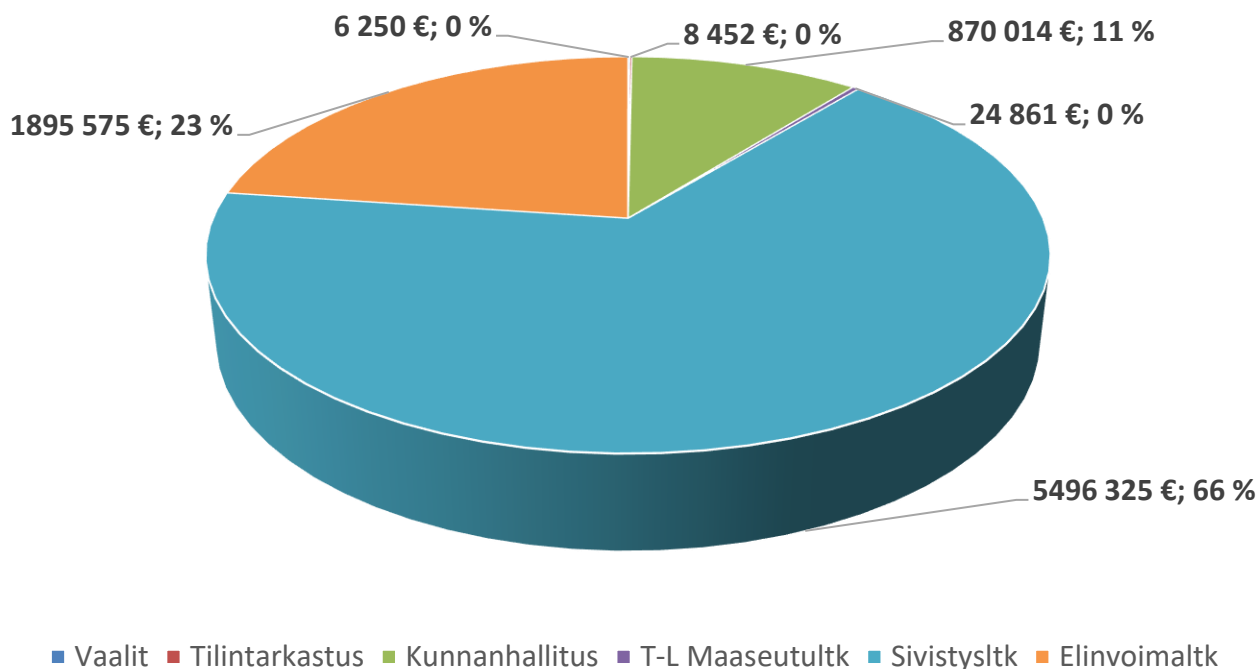
Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielinten jäsenet sekä toimielimien tehtäväalueen johtavat viranhaltijat (Kuntalaki 125 §). Muonion kunnan tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kunnanjohtaja, palvelualuejohtajat ja tehtäväalue vastaavat.

Palvelualuevastaavat johtavat palvelualueita, tehtäväaluevastaavat vastaavat tehtäväalueista ja tehtäväyksikkövastaavat tehtäväyksiköistä.

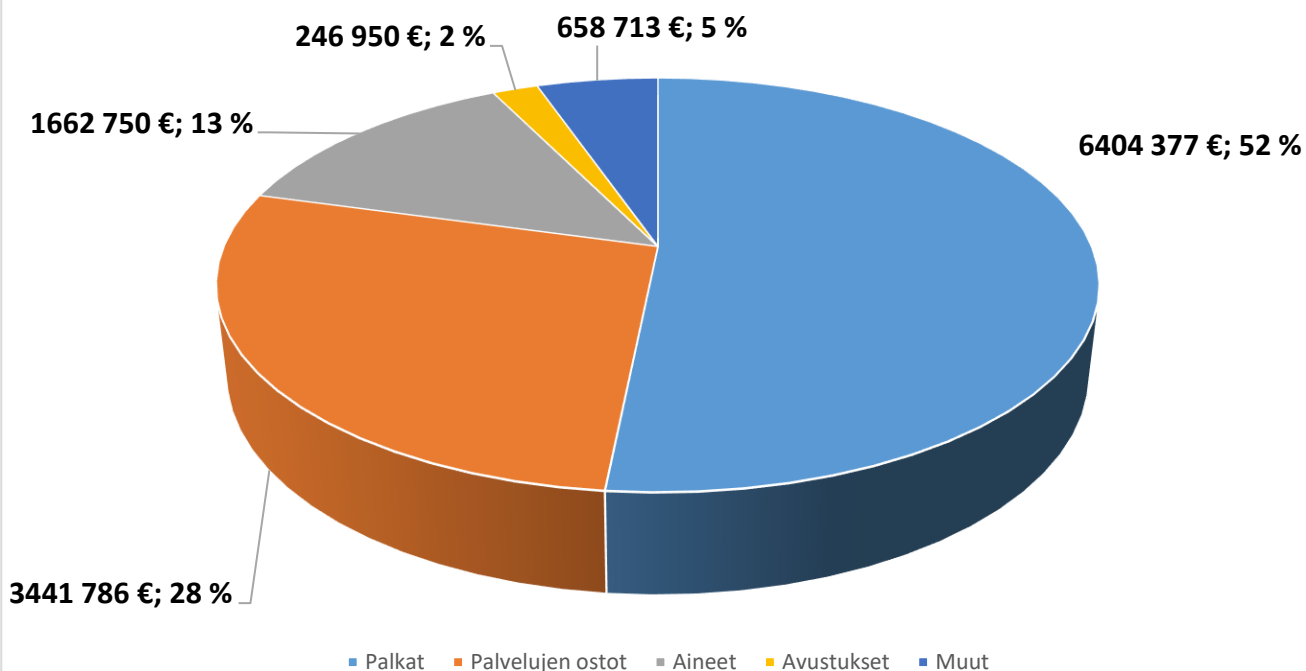

Toimintakate hallintokunnittain 8 301 477 euroa vuosi 2023

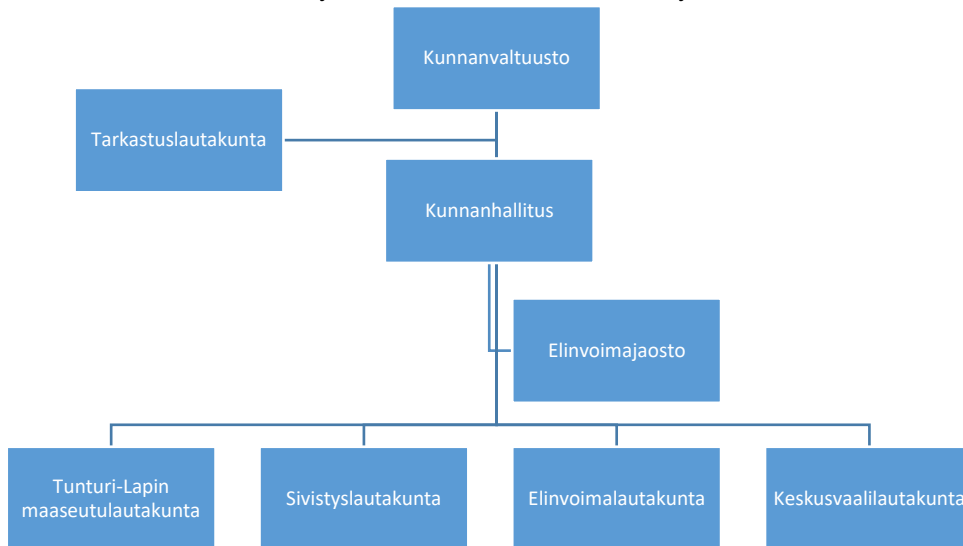
Käyttötalousmenot menolajeittain 12 414 576 € vuosi 2023

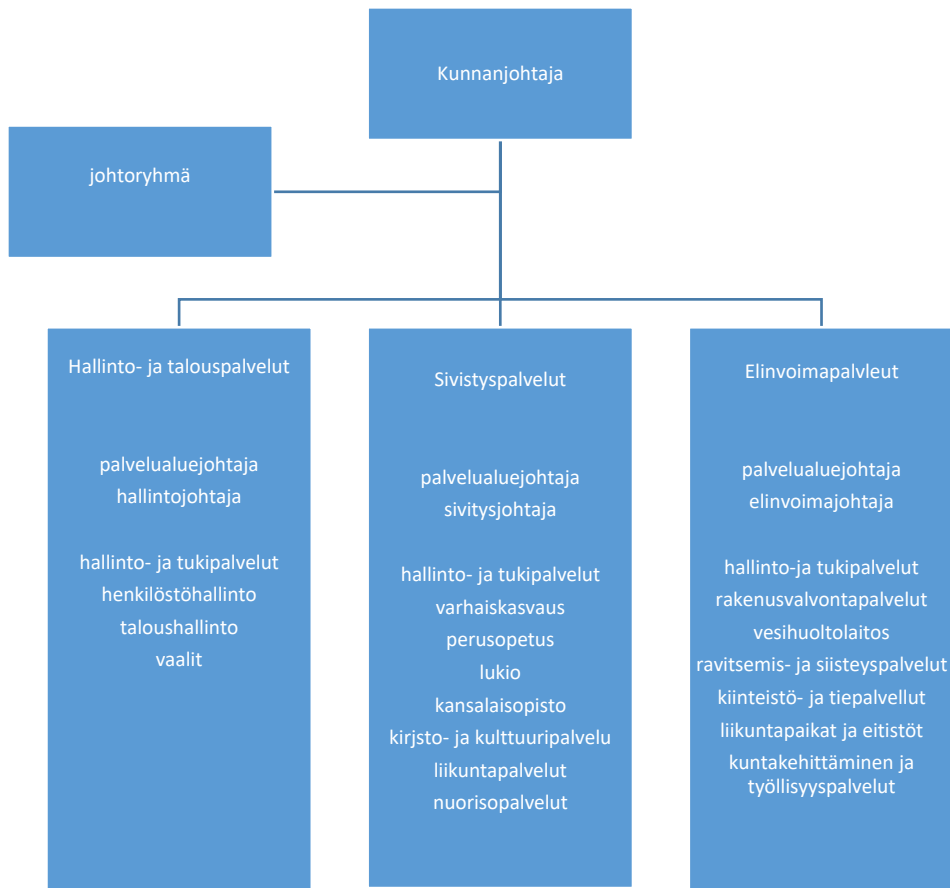
1.6 Kunnan hallinto ja henkilöstö

Luottamushenkilöorganisaatio:

- Kunnanvaltuusto, 17 jäsentä
- kunnanhallitus, 7 jäsentä
- lautakunnat, 7 jäsentä
- tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta, 5 jäsentä

Lautakuntien palvelualueet:

Vuonna 2023 henkilöstömäärä on 124,96. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023 ja hyvinvointilautakunnan henkilöstö sekä yli 50 %:n työajastaan sosiaali- ja terveyspalveluja tekevät työntekijät siirtyvät hyvinvointialueen palvelukseen. Kunnan henkilöstöstä siirtyy 55 vakituista työntekijää hyvinvointialueelle. Työllisyyspalveluiden henkilöstö siirtyy Hyvinvointilautakunnasta Elinvoimalautakuntaan Kuntakehittäminen ja työllisyyspalvelut tehtäväalueelle.

Vuonna 2023 yleishallinnon henkilöstömäärä on 6,5, maaseutu-lautakunnan 2, sivistystoimen 80,71 ja elinvoimalautakunnan 35,75 henkilöä. Suunnitelmavuosina henkilöstön määrän ennakoitaan pysyvän samalla tasolla.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kunnanhallitus	7,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Työllisyyspalvelut	4	4				
Tunturi-Lapin maaseutulautakunta	2	2	2	2	2	2
Hyvinvointipalvelut						
hallinto- ja tukipalvelut	2,77	2,57	2,25			
sosiaalipalvelut	3,6	3,6	2,25			
ikäihmisten palvelut	45,75	55,75	51,5			
ikäihmisten palveluiden sijaiset			9,66			
vammais- ja kehitysvamma palvelut	5,5	5,5	2,4			
työllisyyspalvelut			4			
YHTEENSÄ	57,62	67,42	72,06			
Sivistystoimi						
sivistystoimen hallinto	1,1	1,1	1,375	1,35	1,35	1,35
varhaiskasvatus	19,18	19,3	19,05	20,05	20,05	20,05
perusopetus	33,64	35,53	28,57	31,59	31,27	30,69
lukio	6,03	6,15	8,98	8,42	7,9	7,9
nuorisopalvelut	2,5	3,2	3,3	3,5	3,5	3,5
liikuntapalvelut	2	2	1	2,75	2,8	1,9
kirjasto- ja kulttuuripalvelut	4,5	4,35	4,5	4,5	4,8	5,3
kansalaisopisto	10,6	10,6	10,575	8,55	8,55	8,55
YHTEENSÄ	79,55	82,23	77,35	80,71	80,22	79,57
Elinvoimapaalvelut						
hallinto- ja tukipalvelut		2	2	2	2	2
rakennusvalvontapalvelut		1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
vesihuoltolaitos		2,5	2,5	3	3	3
ravitsemis- ja siisteyspalvelut		17,5	17,5	14,5	14,5	14,5
kiinteistö- ja tiepalvelut		5,6	5,6	6,1	6,1	6,1
liikuntapaikat ja -reitistöt		1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
kuntakehittäminen ja työllisyyspalvelut		3,1	3,1	7,25	7,25	7,25
YHTEENSÄ		33,6	33,6	35,75	35,75	35,75
YHTEENSÄ KAIKKI		195,75	191,51	124,96	125,47	124,82

1.7 Kuntastrategia ja toiminnalliset tavoitteet

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Valtuusto hyväksyi 13.6.2022 kuntastrategian päivityksen vuosille 2021-2025 ja se toimii talousarvion ja taloussuunnitelman perustana ja ohjeena. Strategian päivitysprosessissa säilytettiin koko strategiakaudelle 2017-2025 asetettu visio, kärkiteemat ja toimintaa ohjaavat periaatteet eli arvot.

Kuntastrategiassa kunnan tahtotilana on olla luonnollisesti vastuullinen, aidosti avoin ja onnellinen Muonio. Elinvoiman tahdotaan vahvistuvan kestävästi, muoniolaisten arjen olevan onnellista ja kuntatyön siirtyvän uuteen aikakauteen. Toiminnan keskiössä ovat yrittäjyys, yhteistyökyky, suvaitsevaisuus ja kansainvälisyys.

Valtuustokauden 2021 – 2025 painopisteet

Elinvoima vahvistuu kestävästi

- yrittäjyystavallinen kunta – ympärivuotinen ja kansainvälinen elinkeinoelämä
- luonnostaan vastuullinen kunta
- kestävä maankäyttö ja rakentaminen

Kuntatyö siirtyy uuteen aikaan

- yhteistyöllä sujuvat ja saavutettavat palvelut
- vaikuttavuutta ja vakuuttavuutta tiedolla johtamisella – aidosti avoin kunta
- virkistynyt, osaava, vetovoimainen ja suvaitsevainen organisaatio

Elämme onnellista arkea

- yhdenvertainen oikeus elinikäiseen kasvuun, kehittymiseen ja oppimiseen
- viihtyisä, turvallinen ja terveellinen elinympäristö
- hyvinvoiva, tyytyväinen ja turvalliseksi olonsa tunteva muoniolainen – mahdollisuus tasapainoiseen ja onnelliseen elämään

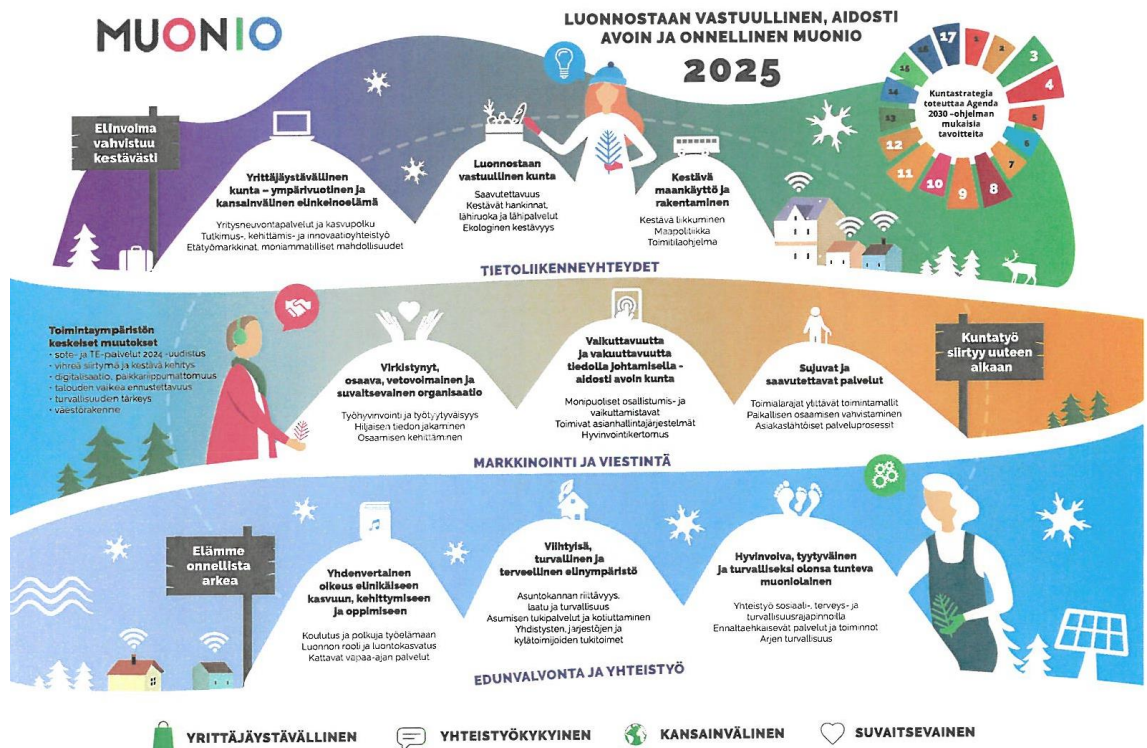
Strategian läpileikkaavat painopisteet:

- toimivat tietoliikenneyhteydet
- markkinointi ja viestintä
- edunvalvonta ja yhteistyö

Jokaiselle painopisteelle on määritelty kolme keskeisintä toimenpidettä. Kuntastrategiaa toteutetaan ennen kaikkea ohjelmien, suunnitelmien ja hankkeiden kautta. Strategialle laaditaan aikataulutettu toimeenpanosuunnitelma, jossa määritellään myös vastuutahot toimenpiteille. Strategia-asiakirjaan on määritelty kunkin painopisteen kannalta kunnalle strategisesti merkittävät kumppanit.

Mittarit ja seuranta

Muonion kuntastrategia toteuttaa erityisesti Agenda 2030 -kestävän kehityksen toimintaohjelman mukaisista tavoitteista tavoitetta 3 (Terveyttä ja hyvinvointia), 4 (Hyvä koulu- tus), 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua), 9 (Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja inf- rastukruutia) sekä 11 (Kestävät kaupungit ja yhteisöt). Lisäksi strategia toteuttaa tavoit- teita 10 (Eriarvoisuuden vähentäminen), 12 (Vastuullista kuluttamista) ja 17 (Yhteistyö ja kumppanuus). Tavoitemittarista viedään talousarvioasiakirjaan ja seuranta tapahtuu osana talousarvioprosessia.

1.8 Suunnitelma kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Hallintosäännön 49 §:n mukaan kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Kunnanhallitus on hyväksynyt kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 4.11.2019.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisvaltaisesta järjestämisestä vastaa kunnanhallitus.

Sisäinen valvonta jaetaan sisäiseen tarkkailuun ja sisäiseen tarkastukseen.

Sisäinen tarkkailu on jatkuvaa toimintaan liittyvien työvaiheiden tai erillisten toimenpiteiden ja varojen käytön valvontaa. Sisäinen tarkkailu edellyttää täsmällisiä valtuuksien ja vastuiden määrittämiä sekä kattavia laskenta- ja raportointijärjestelmiä. Sisäisestä tarkkailusta vastaa kukin esimies.

Sisäinen tarkastus tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa ja arvioinnissa tarjoamalla objektiivisen, riippumattoman ja järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäinen tarkastus on aktiivista, järjestelmällistä ja avointa toimintaa, jossa tarkastuksen kohde tietää suorituksensa oleva arvioinnin kohteena. Tarkastuksen kohteena ovat toimintalinjaukset, -periaatteet, resurssien käyttö ja tavoitteiden toteutuminen. Sisäinen tarkastus tehdään toimivan johdon johdolla ja alaisuudessa.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan systemaattisia menettelyjä, joiden mukaisesti tunnistetaan, luokitellaan, arvioidaan ja mitataan merkittävimmät riskit sekä määritellään toimintatavat niiden välttämiseksi, hallitsemiseksi ja raportoimiseksi. Tällöin on otettava huomioon sisäiset ja ulkoiset riskit, niiden mitattavuus sekä eri riskiluokat. Omaisuuden, toiminnan ja henkilöstön vakuuttaminen on osa riskienhallintaa ja on huolehdittava, että vakuutukset ovat ajan tasalla. Riskejä voidaan luokitella esimerkiksi strategisiin riskeihin, toimintariskeihin, henkilöriskeihin sekä toimitilariskeihin. Muonion kunnan riskikartoittaminen on tehty riskilomakkeeseen, jossa palvelualuejohtajat sekä talouspäällikkö ovat arvioineet toimipisteensä merkittävät riskit ja esittänyt näihin liittyvät toimenpiteet.

Vuonna 2023 merkittävät strategiset riskit ja toimintaympäristöriskit nähtiin liittyvän epävarmaan, globaaliin sekä kansalliseen tilanteeseen ja tuleviin suuriin rakenne- ja palvelumuutoksiin - hyvinvointialueuudistukseen ja te-palveluvalmisteluun; em. rakenneuudistukset tuovat paitsi kunnan toimintaan ja palvelutuotantoon muutoksia sekä sopimuksellista valmistelua, myös aiheuttavat taloudellista epävarmuutta. Energijakeluhäiriöt, turvallisuustilannehäiriöt sekä nopeat, ennalta-arvaamattomat muutoksien syklit haastavat paitsi kunnan toimintojen varautumis- ja valmiustilaa, myös henkilöstöresursseja. Henkilöihin liittyvät suurimmat riskit aiheutuvat suhteellisen ohuesta organisaatiosta. Tulevina lähivuosina tulee paitsi tapahtumaan henkilöstössämme luonnollista poistumaa, niin myös eittämättä lisäksi organisaatorakennetarkastelua. Kunta-alan rekrytointihaasteet, osaavan henkilöstön saaminen ja pitäminen palveluksessa, asiantuntijuuden ylläpito ja

vahvistaminen, hiljaisen tiedon jakaminen, tasa-arvoinen ja läpinäkyvä palkkausra-
kenne, työhyvinvointikysymykset sekä ns. leveämmät hartiat palveluiden tuottamisessa
ovat kokonaisuuksia, joihin kunnan on löydettävä kestäviä ratkaisuja. Myös mahdollisen
kuntayhteistyön lisääminen palveluiden tuottamisessa on teema, jota on kunnassa poh-
dittava entistä tiiviimmin.

Seuraavaksi esitellään talousarvion yhteydessä tehtävä sisäisen valvonnan ja riskien-
hallinnan suunnitelma vuodelle 2023. Näistä valvottaviksi kohteiksi on poimittu korkeim-
man riskiluokan riskit (riskiluokka 2-3). Kunnanjohtajan esityksestä on tehty näiden kor-
keimpien riskien arvioinnin osalta priorisointia sen suhteen, mitä nostetaan erityisesti
ensi vuonna sisäisäisiksi valvottaviksi kohteiksi.

Strategiset riskit

Esim. toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat riskit,
palvelutarpeisiin liittyvät merkittävät muutokset,
palvelujen vaihtoehtoihin järjestämistapoihin liittyvät riskit,
kunnan tulopohjassa tapahtuvat muutokset,
suuronnettomuudet,
ympäristöriskit,
asukkaiden terveyteen kohdistuvat uhat

Riskiluokat
1 = vähäinen riski
2 = kohtalainen riski
3 = merkittävä riski

Valvottavat kohteet/toiminta

Valvottava kohde	Merkittävät riskit	Riskiluokka	Valvontatoimenpiteet	Vastuuhenkilö
Hallinto- ja talouspalvelut				
Toimintaympäristön muutok- sesta (sote ja te-palvelut) ai- heutuvat riskit ja kunnan tu- lopohjassa tapahtuvat muu- tokset	Talouden hallinta Henkilöstön riittävyys muutoksien johtami- sessa	3	Yhteensovittaminen (kunta ja hyvinvointi- alue) Aktiivinen osallistuminen uudistus- ja toimeen- panoryhmiin Tiedottaminen ja rea- gointi	Kunnanjohtaja
Varautuminen häiriötilantei- siin	Energian saannin epä- varmuus, ruoka- ja huoltovarmuus, turval- lisuusuhat, sota, ky- ber- ja tietoturvaturvallisuus	3	Varautumis- ja valmius- työn päivittäminen ja käytännön harjoitukset Viestintä	Kunnanjohtaja
Sivistyspalvelut				
Palveluiden tuottaminen häi- riötilanteissa	Miten lakisääteiset palvelut tuotetaan asi- anmukaisesti tai kat- keamatta häiriötilan- teissa (varhaiskasva- tus, opetus, kirjasto, muut palvelut)	3	Suunnitelmien ylläpito ja harjoittelu, yhteistyö, viestintä	Sivistysjohtaja
Elinvoimapaalvelut				
Ympäristö- ja infrariskit	Vesi- ja viemäriilai- toksen häiriötilat Sähkönjakeluhäi- riöt	2	Ajantasainen korjaus- suunnitelma Varautuminen, tiedottami- nen ja neuvonta	Elinvoimajohtaja

Toimintariskit

Esim. häiriöt toiminta- ja työketjuissa, tietoturvallisuusriskit, laiteturvallisuusriskit, sopimustoiminnan riskit

Riskiluokat

1 = vähäinen riski
2 = kohtalainen riski
3 = merkittävä riski

Valvottava kohde	Merkittävät riskit	Riskiluokka	Riskiin varautuminen/ Valvontatoimenpiteet	Vastuhenkilö
Hallinto- ja talouspalvelut				
Sopimuksellisuus hyvinvointialueen ja kunnan rajapintapalveluissa	Hallitsemattomuus, keskeneräisyys, vastuujao	3	Aktiivinen yhteistyö Edunvalvonta	Kunnanjohtaja
Tietoturvallisuus	Tietoturvallisuuden hallinta	3	Koulutus ja valvonta	Hallintojohtaja
Sivistyspalvelut				
Rajapintayhteistyö hyvinvointipalveluiden ja hyvinvoinnin edistäminen	Tiedonkulku ja yhteensovittaminen Yhteistyön konkreettisoituminen Palveluiden tuottaminen Vastuualueet	3	Tiivis yhteistyö ja verkostoyhteistyö Työryhmiin osallistuminen Edunvalvonta	Sivistysjohtaja
Elinvoimapaalvelut				
Kaukolämmön sopimuksen jatkuvuus	Lämmöntuotannon jatkuvuus tai häiriöt	2	Sopimusneuvottelut	Elinvoimajohtaja

Henkilöriskit

Esim. terveysriskit, turvallisuusriskit, henkilöstön vaihtuvuus ja saatavuus, osaamistason heikkeneminen, avainhenkilön menettäminen, potilasturvallisuusriskit

Riskiluokat

1 = vähäinen riski
2 = kohtalainen riski
3 = merkittävä riski

Valvottava kohde	Merkittävät riskit	Riskiluokka	Riskiin varautuminen/ Valvontatoimenpiteet	Vastuhenkilö
Hallinto- ja talouspalvelut				
Henkilöstön haavoittuvuus ja jatkuvuuden hallinta	Särkymävara ohut, työprosessien lamaantuminen, tieto yksittäisten työntekijöiden varassa, henkilövaihdoksien riskit sekä katkokset, asiantuntijuuden katoaminen	3	Dokumentointi ja tiedon siirto, suunnitelmallisuus Työhyvinvointi ja palkkausjärjestelmä	Kunnanjohtaja

Valvottava kohde	Merkittävät riskit	Riski- luokka	Riskiin varautuminen/ Valvontatoimenpiteet	Vastuuhenkilö
Sivistyspalvelut				
Organisaatiouudistuksen jalkauttaminen	Roolien selkeys, vastuujao, tehtäväkuvat tiedottaminen ja viestintä, sitouttaminen, työmäärä.	3	Tiedottaminen ja viestintä Muutosjohtaminen Sisäinen yhteistyö	Sivistysjohtaja
Elinvoimapaalvelut				
Ohuet henkilöstöressurit, rekrytointihaasteet, henkilöstömuutokset	Poistumiset ja tästä aiheutuvat katkokset palveluiden tuottamisessa, ei saada rekrytointia osajia, krooninen henkilöstövaje, työkuormitus, palveluiden tuottamisessa viivettä ja haastetta, henkilöstön sitoutuminen ja motivointi	3	Markkinointi ja imago Yhteistyön vahvistaminen naapurikuntien kanssa	Elinvoimajohtaja

Toimitilariskit

Esim. tilojen esteettömyys,
tilojen kunto, työskentelyolosuhteet,
paloriskit,
sisäilmariskit,
suusriski,
korjaus- ja rakennustyöt,
lääkkeiden, kemikaalien ja kaasujen säilytys

Riskiluokat

1 = vähäinen riski
2 = kohtalainen riski
3 = merkittävä riski, rikosturvalli-

Valvottava kohde	Merkittävät riskit	Riski- luokka	Riskiin varautuminen/ Valvontatoimenpiteet	Vastuuhenkilö
Hallinto- ja talouspalvelut				
Toimitilaohjelman strateginen johtaminen	Sitoutuminen päätöksiin ja linjauksiin, työnhallinto	2	Tiedolla johtaminen ja eväus Valmistelu Yhteistyö	Kunnanjohtaja
Sivistyspalvelut				
Toimitilojen tuleminen teknisen käytökänsä päähän ja epäkäytännölliset tilaratkaisut (esikoulu)	Tilojen poistaminen käytöstä ennen kuin korvaavia tiloja on, synnergiaetujen menettäminen, työviihtyvyys ja hyvinvointi, asiakashyvinvointi	3	Yhteistyön toimitilavalmistuksessa Osallistaminen	Sivistysjohtaja
Elinvoimapaalvelut				
Toimitilaohjelman käytännön valmistelu sekä toimeenpano	Tilojen poistaminen käytöstä, tilat eivät terveellisiä tai toimivia, ja lyhyentähtäimen investoinnit, ratkaisujen vaikutukset vetovoimaan	3	Toimitilaohjelman toteuttaminen Pitkätähtäimen suunnitelmien laatimisen tila ja näiden noudattaminen, päätöksien toimeenpanoprosessi	Elinvoimajohtaja

1.9 Kuntakonserni

Muonion kunnan tyttäriä ovat kunnan sataprosenttisesti omistamat yhtiöt Kiinteistö Oy Muonion Kotikontu ja Asunto Oy Kullero, sekä Wintertestcenter Oy:n kanssa yhdessä omistama Kiinteistö Oy Muonion Hilla ja Harrinivan Lomakeskus Oy:n kanssa yhdessä omistama Kiinteistö Oy Muonion Lakka.

Muonion kunta hoitaa Kiinteistö Oy Muonion Kotikonnun, Hillan ja Lakan sekä Asunto Oy Kulleron isännöinnin ja taloushallinnon tukipalvelut.

Tytäryhteisöt:	Omistusosuus
Kiinteistö Oy Muonion Kotikontu	100 %
Asunto Oy Kullero	100 %
Kiinteistö Oy Muonion Hilla	51 %
Kiinteistö Oy Muonion Lakka	51 %

Kiinteistö Oy Muonion Kotikontu ja Asunto Oy Kullero

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisena tavoitteena on huolehtia kokonaisvaltaisesti rakennusten ylläpidosta ja asuntojen kunnosta, niin että ne täyttävät vuokralaisten asumisvaatimukset.

Taloudelliset tavoitteet

Kiinteistö Oy Muonion Kotikontu ja Asunto Oy Kullero ovat vapaaehtoisessa velkaneerauksessa, joka on sovittu kiinteistöjen päärahoittajan Valtiokonttorin kanssa vuonna 2011. Kotikonnun velkaneeraus loppuu vuonna 2023. Yhtiöiden tavoitteena on pitää käyttöaste niin korkeana, että ne pystyvät ilman omistajan, Muonion kunnan, taloudellista apua selviytymään saneerausohjelmasta ja tekemään tarvittavat vuosihuollot ja perusparannukset. Vuokratason pitäminen kustannustasoa vastaavana kuuluu yhtiöiden hallitusten tehtäviin.

Toimintaan liittyvät riskit

Vuokra-asteen putoaminen kiinteitä kustannuksia pienemmäksi vaatii omistajan rahallista tukea yhtiöiden saneerauskohteiden tai jopa toimintamenojen kattamiseen.

Toimintavuoden ja suunnitelmavuosien tavoitteet

Vuokrattujen tilojen käyttöasteen tulee olla vähintään 90 %.
Tulevina vuosina on tarkoitus jatkaa Kotikonnun talojen vesikattoremontteja. Korjausjärjestystä ei ole päätetty, mutta korjattavat kohteet ovat Iltitie 5 (252 m² = 30 240 €) ja Iltitie 7 (432 m²+varasto 44 m²=57 120 €). Tulevien vuosien vesikattoremontit maksavat yhteensä noin 90 000 euroa.
Kulleron taloudellinen tilanne ei mahdollista kaikkia tulevien vuosien suurempia korjauksia, vaan niihin tarvitaan emon avustusta tai lainaa.

Kiinteistö Oy Muonion Hilla ja Kiinteistö Oy Muonion Lakka

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisena tavoitteena on huolehtia kokonaisvaltaisesti rakennusten ylläpidosta ja asuntojen kunnosta, niin että ne täyttävät vuokralaisten asumisvaatimukset. Vuoden 2020 alusta Kiinteistö Oy Hillan ja Lakan isännöinti ja taloushallinto siirrettiin Muonion kunnan hoidettavaksi.

Taloudelliset tavoitteet

Taloudellisena tavoitteena on pitää käyttöaste niin korkeana, että yhtiöt pystyvät toimimaan ilman omistajien taloudellisia avustuksia.

Toimintaan liittyvät riskit

Vuokra-asteen putoaminen niin alhaiseksi, että tarvitaan omistajan rahallista tukea yhtiöiden saneerauskohteiden tai jopa toimintamenojen kattamiseen.

Toimintavuoden ja suunnitelmavuosien tavoitteet

Vuokrattujen tilojen käyttöasteen tulee olla vähintään 90 %. Lakan ja Hillan tavoitteena on kaikkien rakennuksien huoltomaalaus, kustannusarvio on kummallekin kiinteistöyhtiölle noin 36 000 euroa.

Kunnan konsernirakenne:

Tytäryhteisöt:

Asunto Oy Kullero	100 %
Kiinteistö Oy Muonion Kotikontu	100 %
Kiinteistö Oy Muonion Hilla	51 %
Kiinteistö Oy Muonion Lakka	51 %

Kuntayhtymät:

Kemi-Tornionl. koulutusky Lappia	3,09 %
Lapin liitto	1,30 %
Lapin Jätehuolto kuntayhtymä	5,5 %

Osakkuusyhteisöt:

Ei ole yhdistelty konsernitaseeseen	
Alamuonion Autola Oy	23,0 %

KOKO KONSERNILLE ASETETUT TAVOITTEET									
					TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Konsernin toimintatulot toimintamenoista %:a					33	31	30	30	30
Konsernin vuosikate poistoista %:ia					41,4	214,4	100	100	100
Konsernin omavaraisuusaste %:ia					21,5	24,9	30	35	40
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus %					51,8	41,2	35	30	25
Konsernin korolliset lainat,1000 €					9 704	8 563	7 700	6 900	6 000

2 Käyttötalousosa

2.1 Vaalit

Eduskuntavaalit pidetään 2.4.2023, presidentinvaalit 28.1.2024, EU-vaalit 9.6.2024 ja aluevaalit 13.4.2025.

INTIME/Talouden Suunnittelu		10 VAALIT				
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä						
Muut suoritt. myyntituotot						
Yleishallinnon maksut						
Tuet ja avustukset	-2 660	-2 660	-4 500	69,2	-9 000	-4 500
Muut toimintatuotot						
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-2 660	-2 660	-4 500	69,2	-9 000	-4 500
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	7 644	3 000	6 500	116,7	5 150	3 000
Henkilösivukulut	462	40	100	150,0	80	50
Henkilöstökorvaukset						
Asiakaspalvelujen ostot						
Muiden palvelujen ostot	2 004	150	4 000	2 566,7	1 200	1 000
Ostot tilikauden aikana	3 084	150	150		300	450
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset						
Vuokrat						
Muut toimintakulut						
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	13 194	3 340	10 750	221,9	6 730	4 500
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	10 534	680	6 250	819,1	-2 270	
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)						
TOIMINTAKATE (sisäiset)						
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	10 534	680	6 250	819,1	-2 270	

2.2 Tarkastuslautakunta

Tehtävä Ulkoinen tarkastus/tilintarkastus

Tehtävän kuvaus ja palvelusuunnitelma

Tilintarkastuksen suorittaa vuodelta 2022 BDO Oy, jonka kanssa sopimus on tehty vuoden 2022 loppuun. Päävastuullinen tilintarkastaja on Hilikka Ojala. Tilintarkastuspalvelu kilpailutetaan vuoden 2023 aikana. Talousarviossa huomioidaan mm. lautakunnan koulutustarpeet.

Tehtävän yleistavoitteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain mukaisen tilintarkastuksen järjestäminen ja tavoitteena saada toimikautensa aikana kattava kuva kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä siitä, miten palvelualueet toteuttavat ja saavuttavat valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet. Tarkastuslautakunta pyrkii omilla toimenpiteillään vaikuttamaan siihen, että kunnan toiminta järjestetään kuntalaisten kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Tilintarkastuspalveluiden hankinta	kilpailutus	valtuuston päätös palveluntuottajasta
Arviointisuunnitelman laadinta	valmistelu	tarkastuslautakunnan päätös

INTIME/Talouden Suunnittelu	12 TARKASTUSTOIMI					
	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä						
Muut suoritt. myyntituotot						
Yleishallinnon maksut						
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot						
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)						
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	2 169	2 000	1 800	-10,0	1 800	1 800
Henkilösivukulut	156	30	252	740,0	252	252
Henkilöstökorvaukset						
Asiakaspalvelujen ostot						
Muiden palvelujen ostot	9 900	8 600	6 400	-25,6	6 900	6 900
Ostot tilikauden aikana	8				50	50
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset						

Vuokrat						
Muut toimintakulut		1 400		-100,0		
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	12 233	12 030	8 452	-29,7	9 002	9 002
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	12 233	12 030	8 452	-29,7	9 002	9 002
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)						
TOIMINTAKATE (sisäiset)						
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	12 233	12 030	8 452	-29,7	9 002	9 002

2.3 Kunnanhallitus

2.3.1 Yleishallinto

Tehtävän kuvaus

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloutta ja muuta toimintaa. Hallinto- ja talouspalvelut vastaavat valtuuston, hallituksen, keskusvaalilautakunnan ja yhteistoimintaryhmän sihteerin tehtävistä.

Taloushallintopalvelua myydään kunnan omistamille kiinteistöyhtiöille Kotikontu, Hilla ja Lakka sekä asuntoyhtiö Kullerolle.

Seuraamme palvelulupausten vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

mittari	2021	2020	2019	2018
Lainakanta euroa/asukas	2872	2 780	3 425	3 132
Taloudellinen huoltosuhde	—	157,5	131,0	139,7
Kunnan vuosikate /asukas	874	1 099	121	378
Henkilöstön sairauspoissa- olot kpv/vuosi	17,6	16,4	12,8	12,6

Hallinto- ja tukipalvelut

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Hallinto- ja tukipalvelut järjestävät luottamushenkilöille ja henkilöstölle edellytykset tehokkaaseen ja tulokselliseen toimintaan tuottamalla taloudellisesti hallinto- ja toimistopalvelut. Hallinto- ja tukipalvelut tuottavat mm. käytännön toimintaedellytykset toimieli- melle, vastaavat kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelusta ja toimeenpa- nosta sekä vastaavat vaalien järjestämisestä. Hallinto- ja tukipalveluiden tehtäviin kuulu- vat myös tiedonhallinta, tietohallinto ja arkistointi sisältäen mm. asianhallinta- ja arkisto- toimen palvelut, tietohallinnon koordinoinnin ja kehittämisen.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Eduskuntavaalien järjestäminen vuonna 2023, tiedonhallinnan lainsäädännön edellytykset, viestinnän jatkuva linjakkuus.

Henkilöstöhallinto

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Henkilöstöhallinnon tehtävänä on tukea johtoa ja palvelualueita siten, että ne voivat saavuttaa omat tavoitteensa kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Tähän pyritään rekrytointien yhtenäistämällä ja henkilöstösuunnittelun kehittämällä sekä henkilöstön palvelusuhdeasioihin, koulutus-, kehittämis- ja esimiestehtäviin liittyvällä neuvonnalla ja asiantuntijatuella.

Yleistavoitteena henkilöstöhallinnolla on, että kunnassa työskentelee hyvinvoiva, motivoitunut ja kehittämismyönteinen henkilöstö, joka sitoutuu tiiviisti kuntaorganisaatioon ja sen asettamien tavoitteiden toteuttamiseen.

Päivitetystä kuntastrategiassa todetaan, että pidämme huolta henkilöstöstämme ja kannustamme työntekijöitä kehittämään osaamistaan. Vuonna 2023 laaditaan koko kunnan henkilöstön kattava koulutussuunnitelma.

Vuoden 2022 aikana laaditut tehtäväkuvaukset pidetään ajantasaisina ja henkilökohtaisen työssä suoriutumisen arviointi otetaan käyttöön vuonna 2023.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Kuntien henkilöstötilanne tulee muuttumaan merkittävästi, kun hyvinvointialueet aloittavat täysipainoisesti toimintansa tammikuussa 2023.

Vuoden 2023 keskeisinä painopistealueina ovat edelleen työhyvinvointitoiminnan kehittäminen, henkilöstöä koskevien ohjeistuksien ajantasaistaminen ja henkilöstön sairauspoissaolojen saaminen laskevaan suuntaan. Henkilöstöhallinnossa on vuodelle 2022 ja 2023 sijoittuva Kevan 50 % rahoittama Työelämän kehittämishanke.

Taloushallinto

Palvelulupaus ja yleistavoitteet:

Taloushallinto tuottaa kunnan koko organisaatiolle sekä ulkopuolisille sidosryhmille ja yhteistyötahoille kirjanpito- ja muut laskentatoimen palvelut. Ajantasaisen ja oikea-aikaisen sekä virheettömän ja relevantin tiedon tuottaminen palvelee kunnan johtoa ja toimialoja taloudellisen tiedon seuraamisessa ja analysoinnissa ja toimii siten talouteen perustuvan tiedolla johtamisen perustana.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Kuntien talousraportointi Valtiokonttorin taloustietovarantoon käynnistyi Valtioneuvoston asetuksella (524/2020) vuonna 2021. Raportointi ja siihen liittyvä palveluluokituksen oikeellisuuden varmistaminen vaatii edelleen jatkuvaa kehitystyötä yhdessä hallintokuntien kanssa.

”Uuden kunnan” tulopohjan tarkistukset ja raportoinnit ovat yksi tärkeimpiä ensi vuoden tehtäviä. Ne tulevat ohjaamaan kunnan tulevien vuosien toimintaa.
Ateriapalveluiden yhtiöittämisen suunnittelu, mahdollinen toteutus sekä yhtiön toiminnan jalkauttaminen tulee olemaan osa taloushallinnon uutta palvelutuotantoa.
Vuoden 2023 aikana ostolaskujen kierrätysohjelma ja taloussuunnittelu ohjelma uusi-
taan.

Avustukset ja hankerahat

Yleishallinnon myöntämiin avustuksiin on määräraha kunnan toimintojen järjestämiseksi kylillä, jossa ei ole kunnan kiinteistöä, 1000 e/kylä. Hyvinvointilautakunnan menoissa ollut syöpähoitopotilaiden hoitopäivämaksujen avustus on sisällytetty kunnanhallituksen alaisiin avustuksiin.

Kehittämishankkeisiin on varattu Leader Tunturi-Lapin kautta tulevan EU-hankerahan kuntaosuus 21 000 euroa. ja House of Laplandin toimintaan 13 000 euroa. Tunturi-Lapin Kehityksen toimintaan on 40 000 euron määräraha. Ensilumen latuun on varattu 60 000 euroa.

Kunnanhallituksen alaisiin EU-projekteihin on kohdennettuja varauksia 5 000 euroa ja kohdentamattomia 7 000 euroa.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Osallistamisen lisääminen	Luottamushenkilökoulutus Henkilöstön koulutus	CaseM- järjestelmän tehok- kaampi käyttö (luottamushenki- löt ja henkilöstö) Hallintoakatemian ja EDU House kuntakoulutuksen hyö- dyntäminen (osallistumiskerrat)
Tiedonhallintalain velvoitteet	Tiedonhallintasuunnitelman laati- minen jatkuu	Suunnitelma valmis
Viestinnän kehittäminen	Intranetin hyödyntäminen	Sisällön kehittäminen/tuottami- nen laajemmalla joukolla
HYPPY- hankkeen jalkauttami- nen ja jatkotoimenpiteet	Työyhteisökohtaisten koulutusten ja kehittämistoimenpiteiden suunnittelu	Koulutussuunnitelma laadittu Vähintään kahden työyhteisö- n kehittämistoimenpiteet vuo- delle 2024 valikoitu 12/2023
Työhyvinvointikyselyn mallin luominen ja toteuttaminen	Kyselyn laatiminen	Toteutettu työhyvinvointikysely 10/2023
Työhyvinvointitoiminnan kehittäminen	Työhyvinvointisetelin käyttöön- otto	Työhyvinvointisetelimalli tmv. valittu 12/2023
Approval laskujen käsittely oh- jelman käyttöönotto	Toimintaympäristön luominen ja henkilöstön koulutus	Toteutettu 01-02/2023
Uuden taloussuunnittelu ohjel- man käyttöönotto	Toimintaympäristön luominen ja henkilöstön koulutus	Toteutettu 09/2023

INTIME/Talouden Suunnittelu	14 HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT						
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025	
TOIMINTATUOTOT							
Liiketoiminnan myyntituotot							
Korvaukset valtiolta							
Korvaukset kunnilta ja kyltä	-3 066						
Muut suoritt. myyntituotot	-35 987	-54 400	-43 300	-20,4	-48 300	-48 300	
Yleishallinnon maksut		-1 000	-500	-50,0	-500	-500	
Tuet ja avustukset	-75 850		-7 500				
Muut toimintatuotot	-582						
Valmistus omaan käyttöön							
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-115 485	-55 400	-51 300	-7,4	-48 800	-48 800	
TOIMINTAMENOT							
Palkat ja palkkiot	367 698	366 227	362 488	-1,0	392 100	412 100	
Henkilösivukulut	100 446	96 426	84 356	-12,5	90 556	94 746	
Henkilöstökorvaukset	-15 141	-3 000		-100,0			
Asiakaspalvelujen ostot	80 882	23 800	66 400	179,0	54 000	54 000	
Muiden palvelujen ostot	744 849	788 698	362 470	-54,0	341 350	341 350	
Ostot tilikauden aikana	23 228	11 000	12 200	10,9	12 100	12 100	
Varastojen lisäys/vähennys							
Avustukset	5 383	5 000	8 000	60,0	5 000	5 000	
Vuokrat	13 558	15 600	9 900	-36,5	8 400	8 400	
Muut toimintakulut	19 455	29 600	15 500	-47,6	15 500	15 500	
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	1 340 358	1 333 351	921 314	-30,9	919 006	943 196	
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	1 224 873	1 277 951	870 014	-31,9	870 206	894 396	
TOIMINTATULOT (sisäiset)	-399 671						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	20 098						
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-379 573						
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	845 300	1 277 951	870 014	-31,9	870 206	894 396	

2.4 Maaseutulautakunta

2.4.1 Maaseututoimi

Maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain 210/2010 mukaiset paikallisen maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät Enontekiön, Kittilän ja Muonion kuntien alueella.

Tehtävän kuvaus ja palvelusuunnitelma

Maatalouden ja maaseutuelinkeinojen harjoittajien tuki-, eläke-, vahingonkorvaus-, eläin-pelto-tukioikeus- rekistereitä koskevien järjestelmien mukaiset sekä tuotantoa koskevien sopimustehtävien hoitaminen.

Ylläpidetään ympärivuotiset toimistopalvelut Muonion ja Kittilän kunnanvirastoissa sekä määrättyinä vastaanottopäivinä Enontekiön kunnanvirastolla. Maastokatselmuksia järjestetään tarvetta vastaavasti.

Henkilöstö: yksikön vastaava johtava viranhaltija, luonnonvarapäällikkö 50 % työajalla, 1 maataloussihteeri 100 %, toimistosihteeri 50 % työajalla.

Vuoden 2023 aikana odotettavissa muutoksia henkilöstörakenteeseen ja palvelukuvaukseen. Nettokustannusten jako: kuntien yt-sopimuksessa 2012 määritetty menettely.

Tehtävän yleistavoitteet

Toteuttaa Tunturi-Lapin kuntien yhteistoimintasopimuksella yksikölle määrätty tehtävät luotettavalla tavalla sekä noudattaen Maaseutuviraston kanssa vahvistetun maksajavirastosopimuksen palvelutavoitteita ja EY-EU- yhteisön tukijärjestelmään kohdistuvia sitovia määräyksiä. Lausunnot, alueraportit, sidosryhmäyhteistyö eri viranomaisten suuntiin.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Keinot/toimenpiteet miten tavoitteeseen päästään	Mittarit
Hallittu rakennemuutos ja henkilövaihdokset YTA-alueella	Lapin YTA-alueiden, ELY-keskuksen ja Ruokaviraston kanssa suunnitelmallinen eteneminen asiassa	Toimivan organisaation ja palveluverkoston malli.
Alkutuottajien määrän ja aseman vahvistaminen toimialueella	Kunnittaiset kehittämistoimet; tuottajien kuueminen, ehdotukset kunnille, ELY-keskukselle, Ruokavirastolle, MMM:lle; ALUELÄHTÖISET JA NOPEA-VAIKUTTEISET TOIMENPITEET	Tilaluvun vähenemisen pysäyttäminen, uusyrittäjyyttä tukevat toimenpiteet alkutuotantoaloihin kohdennettuina.
PESÄ- eli RvL:n muk vahinkoilm ja korvaustenhakujärjest täysimääräinen käyttöön-otto koko toimialueella	Velvoittava päätös paliskunnille ja elinkeinonharjoittajille, koulutus ja valvonta noudattamisesta.	Käsittelyyn ohjautuvien paperilomakkeiden vähenemä, käsittelynopeudet.

INTIME/Talouden Suunnittelu	17 MAASEUTUTOIMI					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä	-97 924	-98 000	-102 000	4,1	-95 000	-95 000
Muut suoritt. myyntituotot						
Yleishallinnon maksut						
Tuet ja avustukset	-13 973	-14 000	-14 000		-13 000	-13 000
Muut toimintatuotot						
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-111 897	-112 000	-116 000	3,6	-108 000	-108 000
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	91 828	96 772	97 217	0,5	92 000	92 000
Henkilösivukulut	17 883	20 080	22 744	13,3	21 654	21 654
Henkilöstökorvaukset						
Asiakaspalvelujen ostot						
Muiden palvelujen ostot	13 810	12 100	13 400	10,7	11 000	11 000
Ostot tilikauden aikana	2 447	2 000	2 000			
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset						
Vuokrat	4 764	5 700	5 500	-3,5	8 000	8 000
Muut toimintakulut	30					
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	130 762	136 652	140 861	3,1	132 654	132 654
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	18 865	24 652	24 861	0,8	24 654	24 654
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	3 790					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	3 790					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	22 655	24 652	24 861	0,8	24 654	24 654

2.5 Sivistyslautakunta

2.5.1 Hallinto- ja tukipalvelut

Tehtävän kuvaus

Hallinto- tukipalvelut vastaavat sivistyspalvelujen kokonaisuudesta ja luovat edellytykset kullekin tehtäväalueelle oman tehtävänsä hoitamiseen sekä monipuoliseen yhteistyöhön tehtäväalueiden välillä. Hallinto- ja tukipalvelut seuraavat lainsäädäntömuutoksia ja muita muutoksia toimintakentässä ja tekevät yhteistyötä kunnan sisällä ja kuntarajojen yli.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Tarjoamme kuntalaisille laadukkaan sivistyspalvelujen kokonaisuuden. Tähtäämme kestävään sekä tasapainoiseen talouteen ja panostamme alueelliseen yhteistyön lisäksi kunnan sisäiseen yhteistyöhön. Takaamme kattavat tukipalvelut toimialoille sekä hyvät puitteet työnteolle. Uudistamme omalta osaltamme kuntastrategian mukaisesti sivistyspalveluiden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintatapoja; tavoitteena on vahvistaa yhdessä tekemistä ja verkostomaista toimintatapaa, sekä jalkauttaa sivistyspalvelujen organisaation uudistus.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- koulutustasoindeksi (315,6 indeksi-arvo, 320,8 (2019))
- koettu elämänlaatu (62,4, 2018)

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Sivistyspalveluissa painottuu hanketyö. Palveluissa seurataan hankerahoitusmahdollisuuksia, organisoidaan hanketyötä kestävään ja laadukkaaseen suuntaan.

Kriittisesti arvioidaan eri hankemahdollisuuksia ja mietitään myös mahdollisuuksia sitoutua jatkamaan hankkeita hankerahoituksen loputtua.

Hyvinvointialueen toteutuminen vaikuttaa sivistyspalvelujen rajapintoihin eri palvelujen kanssa ja osin muuttaa palvelun tuottamisen rakenteita. Valmistautuminen näihin muutoksiin tapahtuu vuoden 2023 aikana. Lisäksi panostamme henkilöstön hyvinvointiin ja pitovoimaan.

Kuntastrategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Sivistyspalvelujen yhteiseksi toiminnalliseksi tavoitteeksi vuodelle 2023 on valittu kuntastrategian tavoitteista? onnellisen arjen turvaaminen, keskitymme erityisesti kiusaamisen ehkäisyyn.

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Sivistyspalvelujen organisatiouudistuksen jalkauttaminen sekä toimiva rajapintayhteistyö HVA:n alkaessa 1.1.2023	Yhteistyö Tilanteen seuraaminen Kehitystyö	Toimivat palvelut Vastuut tiedossa
Kunnan kokonaiskuljetussuunnittelu ja kilpailuttaminen	Kunnan sisäinen ja alueellinen yhteistyö Konsulttipalveluiden käyttö	Kokonaishinta Kestävyys???

INTIME/Talouden Suunnittelu	30 HALLINTO JA TUKIPALVELUT					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä						
Muut suoritt. myyntituotot	-187					
Yleishallinnon maksut						
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot						
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-187					
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	63 441	79 569	81 867	2,9	84 127	86 456
Henkilösivukulut	19 143	20 825	18 644	-10,5	19 134	19 624
Henkilöstökorvaukset	-1 173					
Asiakaspalvelujen ostot						
Muiden palvelujen ostot	13 323	25 425	28 800	13,3	24 375	24 875
Ostot tilikauden aikana	938	400	1 800	350,0	1 700	1 700
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset						
Vuokrat	995	1 100	2 000	81,8	2 000	2 000
Muut toimintakulut			500		500	500
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	96 667	127 319	133 611	4,9	131 836	135 155
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	96 480	127 319	133 611	4,9	131 836	135 155
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	7 171					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	7 171					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	103 651	127 319	133 611	4,9	131 836	135 155

2.5.2 Varhaiskasvatus

Tehtävän kuvaus

Varhaiskasvatus on yksi tärkeä osa koko kunnan koulutusjärjestelmää. Tarjoamme varhaiskasvatustilain puitteissa varhaiskasvatukseen asiakkaille laadukasta varhaiskasvatusta mahdollisimman kattavasti, monipuolisesti ja yksilöllisesti varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Varhaiskasvatuksemme pedagogiikassa painottuvat luonto, liikunta ja leikki.

Jokaiselle varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma (VASU), jota päivitetään tarvittaessa ja sen vaikuttavuus arvioidaan. Lasten vanhempien ja henkilökunnan välinen yhteistyö on kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuuden perustana. Teemme aktiivista yhteistyötä eri kunnan toimijoiden kanssa. Yhteistyön tavoitteenamme on saada aikaan erilaisia toimintoja varhaiskasvatukseen sisällä ja tuottaa niitä myös muille ryhmille.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Tavoitteena toiminnallamme on tukea ja kasvattaa onnellisia ja leikkiviä lapsia. Turvallisessa ja toimivassa oppimisympäristössä toteutettu varhaiskasvatus on laadukasta ja määrällisesti riittävää – sitoudumme myös kehittämään näitä tavoitteita. Hyödynnämme asiakaspalautetta varhaiskasvatustalvelujen kehittämisessä sekä laadun arvioinnissa.

Myönnämme asiakkaille mahdollisimman hyvin heidän tarpeitaan vastaavan varhaiskasvatuspaikan ja maksamme kuntalisää sovitulla tavalla.

Ylläpidämme henkilöstön ammattitaitoa mahdollistamalla säännöllisen osallistumisen osaamista kehittäviin koulutuksiin.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta mm. seuraavilla mittareilla

- kunnan kustantaman varhaiskasvatukseen osallistumisaste (71,17 % 2019)
- asiakastytytyväisyys

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Varhaiskasvatustalveluja toteutamme Päiväkoti Tunturihelmessä ja perhepäivähoidossa, ja lisäksi meillä on esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta. Lapsia palvelun piirissä on tällä hetkellä yhteensä 74 lasta. Seuraamme varhaiskasvatustalvelujen kehittymistä ja reagoimme tarvittaessa lisäämällä varhaiskasvatuspaikkoja ja kehittämällä palvelujen muotoja.

Lähivuosina tulee varautua kaksivuotiseen esiopetukseen yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Valtakunnallisen varhaiskasvatustalvelun perusteet on julkaistu keväällä 2022, kunnan oman suunnitelman päivitystyö saadaan päätökseen syksyn 2022 aikana.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Avoimen varhaiskasvatustaloussuunnitelman kartoittaminen	Yhteistyön lisääminen eri toimijoiden kanssa Mahdollisten palveluvaihtoehtojen kartoittaminen	Asiakaskyselyn palaute
Lasten hyvinvoinnin tukeminen	Yhteistyön lisääminen neuvolan ja muiden toimijoiden kanssa Riittävän tuen mahdollistaminen	Asiakaspalaute
Henkilökunnan työhyvinvoinnin tukeminen	Henkilökunnalle suunnattu hyvinvointikysely ja yhteiset kehittämistoimenpiteet	Työhyvinvointikyselyn palaute

INTIME/Talouden Suunnittelu	31 VARHAISKASVATUS					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä						
Muut suoritt. myyntituotot	-1 500					
Yleishallinnon maksut	-50 871	-52 500	-43 500	-17,1	-43 500	-43 500
Tuet ja avustukset	-2 288	-2 500		-100,0		
Muut toimintatuotot	-98					
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-54 757	-55 000	-43 500	-20,9	-43 500	-43 500
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	610 684	691 744	710 587	2,7	729 817	733 414
Henkilösivukulut	164 296	176 177	166 476	-5,5	169 314	170 774
Henkilöstökorvaukset	-6 467					
Asiakaspalvelujen ostot	1 343		10 000		5 000	5 000
Muiden palvelujen ostot	55 588	54 040	83 200	54,0	94 900	95 900
Ostot tilikauden aikana	18 797	18 790	19 300	2,7	17 700	17 600
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset	131 829	145 000	144 000	-0,7	137 000	137 000
Vuokrat	13 915	14 220	14 600	2,7	12 700	12 700
Muut toimintakulut	1 657					
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	991 642	1 099 971	1 148 163	4,4	1 166 431	1 172 388
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	936 885	1 044 971	1 104 663	5,7	1 122 931	1 128 888
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	95 383					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	95 383					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 032 268	1 044 971	1 104 663	5,7	1 122 931	1 128 888

2.5.3 Perusopetus

Tehtävän kuvaus

Perusopetus sisältää vuosiluokkien 1–9 opetuksen sekä esikoulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen. Opetusta annetaan kolmessa eri rakennuksessa. Perusopetuksen tavoitteena on tarjota laadukasta opetusta opetussuunnitelmaan pohjautuen siten, että perusopetuksen taso pysyy korkeana taloudelliset resurssit huomioiden. Oppilaiden vanhempien ja henkilökunnan välinen yhteistyö on merkittävä osa perusopetusta. Perusopetuksen perustana tulisi olla realistinen budjetointi ja suunnitelmallisuus sekä ennakointi. Perusopetuksen tilojen turvallisuus, laatu ja riittävyys ovat keskeisiä tavoitteita. Av-välineiden ajanmukaisuuteen käytetään resursseja. Liikkuvan koulu – hankkeen aikana luotuja rakenteita ylläpidetään ja uusitaan yhteistyössä liikuntatoimen kanssa. Yhteistyötä tehdään eri kunnan toimijoiden sekä lähikuntien kanssa. Moniammatillinen oppilashuoltoryhmä kehittää perusopetuksen laatua omalta osaltaan. Koulussa toimii KiVa-koulu ohjelma. Oppilaskuntatyö on aktiivista. Aamu- ja iltapäivätoimintaa kehitetään yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Oppilaille tarjottava kerhotoiminta on monipuolista kerhohankkeen myötä.

Palvelulupaus ja yleistavoite

Tavoitteenamme on kasvattaa onnellisia, hyvinvoivia ja oppimisintoisia oppilaita. Oppiminen on mielekästä toimivissa ja turvallisissa oppimisympäristöissä, jossa myös kasvun puitteet ovat laadukkaat. Tavoitteenamme on luoda myönteinen ja kannustava kouluympäristö sekä ylläpitää yhteishenkeä, yhteisöllisyyttä. Näiden tavoitteiden perustana on onnellinen, hyvinvoiva ja ammattitaitoinen henkilöstö. Perusopetuksen tilojen turvallisuus, laatu ja riittävyys ovat keskeisiä tavoitteita. Liikkuva koulu – hankkeen aikana luotuja rakenteita ylläpidetään ja uusitaan yhteistyössä liikuntatoimen ja -paikkavastaavan kanssa. Yhteistyötä tehdään eri kunnan toimijoiden sekä lähikuntien kanssa. Moniammatillinen oppilashuoltoryhmä kehittää perusopetuksen laatua omalta osaltaan, vuoden 2023 teemana on käyttäytyminen/hyvä tavat niin, että viihtyvyys koulussa lisääntyy. Koulussa toimii KiVa-koulu ohjelma. Oppilaskuntatyö on aktiivista. Aamu- ja iltapäivätoimintaa kehitetään yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Oppilaille tarjottava kerhotoiminta on monipuolista jatkuvan kerhohankkeen myötä.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- yksinäisyyttä kokevat koululaiset (27,1 % 2021)
- nuorten tyytyväisyys elämäänsä (71,40 % 2019)
- useasti kiusaamisen kohteena olevat oppilaat (15,8 %, 2017)
- kouluaikana tapahtuvat onnettomuudet (28,9 %, 2017)

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Muonion yhtenäiskoulussa on oppilaita yhteensä 252. Henkilöstömäärä säilyy pääsääntöisesti ennallaan; 10 luokanopettajaa, 11 aineenopettajaa, 3 erityisopettajaa, 2 esikouluopettajaa (lisäksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja hoitaa esikoulun erityisopettajan tehtävät) ja 6 ohjaajaa, joista yksi on varhaiskasvatuksen kanssa yhteinen. Useat opettajat opettavat yhtenäiskoulun lisäksi myös lukiossa. Oppilasmäärästä johtuen luokat 0.–6. ovat jaettu lukuun ottamatta 3 luokkaa, jota ei näillä näkymin tarvitse jakaa. Koulunkäynninohjaajien tarve määräytyy oppilaiden tarpeiden mukaan. Henkilöstö on muodollisesti pätevää (osa aineenopettajista eivät ole päteviä kaikkien opettavien aineiden osalta), ja opetusryhmien koko pyritään säilyttämään syksystä 2023 alkaen enimmillään 25 oppilaan ryhminä. Syksystä 2022 luokka 9. on osittain yksisarjainen.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Kiusaamisen vastainen työ	Koko palvelualueen yhteinen tavoite Yhteistyö vanhempainyhdistyksen kanssa Teemapäivät Tietoiskut KiVa koulu -toiminta Tukioppilastoiminta	Oppilaskyselyistä saatu palaute Toimintojen toteutuminen
Kerho- ja harrastustoiminnan kehittämisen	Yhteistyö vapaa-ajanpalveluiden kanssa Kerho- ja harrastustoiminnan yhteistyö	Oppilaskyselyistä saatu palaute Kerhojen/kerhoilijoiden määrä
Koulunuorisotyön kehittäminen ja jatkuvuus	Koulunuorisotyön toiminta Koulunuorisotyön jatkuvuus	Oppilaskyselyistä saatu palaute

INTIME/Talouden Suunnittelu	32 PERUSOPETUS					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä	-92 727	-110 000	-101 879	-7,4	-83 000	-83 000
Muut suoritt. myyntituotot						
Yleishallinnon maksut	-9 169	-7 000	-6 500	-7,1	-6 000	-5 000
Tuet ja avustukset	-18 040	-43 000		-100,0		
Muut toimintatuotot	-168					
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-120 104	-160 000	-108 379	-32,3	-89 000	-88 000
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	1 511 977	1 513 305	1 534 695	1,4	1 671 706	1 684 706
Henkilösivukulut	307 932	339 860	396 211	16,6	427 541	430 391
Henkilöstökorvaukset	-12 683					
Asiakaspalvelujen ostot	67 282	72 400	109 765	51,6	108 500	108 500
Muiden palvelujen ostot	824 776	846 800	924 700	9,2	955 500	952 300
Ostot tilikauden aikana	96 407	111 400	101 900	-8,5	99 700	98 700
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset						
Vuokrat	4 509	12 900	11 700	-9,3	11 700	11 700
Muut toimintakulut	2 869					
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	2 803 069	2 896 665	3 078 971	6,3	3 274 647	3 286 297
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	2 682 965	2 736 665	2 970 592	8,5	3 185 647	3 198 297
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	639 255					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	639 255					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 322 220	2 736 665	2 970 592	8,5	3 185 647	3 198 297

2.5.4 Lukio

Tehtävän kuvaus

Toisen asteen koulutukseen kuuluvat kunnan palveluna lukiokoulutus, yhdistelmäopinnot ja ylioppilastutkinto. Yleissivistävä koulutus järjestetään ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoille LOPS2021 sekä kolmannen vuosikurssin opiskelijoille LOPS16 mukaan.

Tavoitteena on tarjota nuorille laadukas yleissivistävä koulutus ja hyvät valmiudet ja mahdollisuudet jatkokoulutukseen. Aikuisille ja erityisen painavin syin muille opiskelijoille tarjotaan aikuislukion oppimäärä aikuisten LOPS2021 mukaan. Opiskelijalla on lukioaikanaan mahdollista suorittaa kaikki tarvitsemansa pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit, tarvittavat abikurssit sekä kieliopinnot. Taito- ja taideaineissa tarjotaan syventäviä ja soveltavia kursseja tarpeen mukaan. Tarvittaessa käytetään itseopiskelua ja muualta ostettuja kursseja. Vapaalasku- ja hiihtovalmennustoiminta antavat urheilijoille mahdollisuuden opiskelun ja harjoittelun joustavaan yhdistämiseen. Tämä toiminta lisää myös lukion houkuttelevuutta. Toimintaa kehitetään luontoliikunnan suuntaan.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Tarjoamme monipuolista, motivoivaa ja opiskelijalähtöistä opetusta niin, että opiskelijalla on mahdollisuus onnistua ylioppilaskirjoituksissa. Teemme yhteistyötä Ammattiopisto-Lappian kanssa ammatti-opintojen ja asuntola-asumisen mahdollistamiseksi.

Teemme aktiivisesti töitä opiskeluhyvinvoinnin edistämiseksi. Vahvistamme yhteistyötä kunnan muiden toimijoiden kanssa tarjotaksemme monipuolisen ja ajantasaisen tuen opiskelijoille.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- läpäisyaste valmistuneiden ylioppilaiden perusteella (LV 21-22 ylioppilaaksi valmistumaan pyrkineet 86 %)
- suoritettujen kurssien määrä (2021-22: 1213,5 kurssisuoritusta)

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Elokuussa 2021 käyttöön tullut uusi opetussuunnitelma, ilmainen toinen aste ja pidentetty oppivelvollisuus koskevat kevätlukukaudella 2023 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoita ja syyslukukaudella 2023 jo lähes kaikkia lukion opiskelijoita. Se, että opiskelijat opiskelevat saman opetussuunnitelman mukaan helpottaa opetuksen organisointia ja opettajien käytännön työtä. Opiskelijoiden keskinäistä tasavertaisuuden tunnetta lisää se, että pian kaikki kuuluvat pidennetyn oppivelvollisuuden ja ilmaisen toisen asteen piiriin.

Freeride Akatemian toiminta jatkuu ja sitä kehitetään Lumi, luonto ja erä – luontoliikunta osaksi lukiokoulutusta – hankkeen avulla. Hankkeen aikana suunnitellaan ja uudistetaan koulukohtaisia valinnaisia opintojaksoja sekä temaattisia opintoja. Avustajien ja koulukuljetusten tarve riippuu opiskelijoiden tarpeista.

Vuonna 2023 päivitämme lukion luokkien ja opettajien tietokoneet sekä vahvistamme opiskelijoiden hyvinvointia tarjoamalla välipalalahedelmän kahtena koulupäivänä. Uuden lukiolain myötä erityisopetusta on pitänyt järjestää kaikissa lukioista 2021 alkaen. Vuoden 2023 budjettiin on varattu erityisopettajaresurssi, joka saadaan yhtenäiskoulun puolelta. Myös lukion oppilashuollon raameja tullaan tarkastelemaan.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Hyvinvoiva lukiolainen	Koulukohtaisten valinnaisten opintojaksojen sekä temaattisten opintojen suunnittelu ja toteuttamisen aloittaminen Lukion erityisopetuksen järjestäminen Välipalahedelmän tarjoaminen opiskelijoille kahdesti viikossa Ryhmäytymissuunnitelman tekeminen ja toteuttaminen	Vuosittainen Muonion lukion oma opiskelijakysely kurssisuoritusrekisteri koulu-kohtaisten valinnaisten opintojaksojen ja temaattisten opintojen osalta
Kansainvälinen lukiolainen	Lukion kansainvälisyys-suunnitelman laatiminen ja sen toimeenpanon aloittaminen.	Opiskelijarekisterit Toiminnan/tapahtumien dokumentointi

INTIME/Talouden Suunnittelu	34 LUKIO					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä	-4 644		-16 100		-16 100	-16 100
Muut suoritt. myyntituotot	-450	-450		-100,0		
Yleishallinnon maksut	-17 953	-13 000	-16 900	30,0	-19 900	-19 900
Tuet ja avustukset	-30 281	-17 000	-53 082	212,2		
Muut toimintatuotot						
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-53 328	-30 450	-86 082	182,7	-36 000	-36 000
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	440 147	435 322	441 828	1,5	430 400	436 900
Henkilösivukulut	90 457	93 800	112 144	19,6	110 154	111 654
Henkilöstökorvaukset	-137	-4 000		-100,0		
Asiakaspalvelujen ostot	10 433	4 000	5 000	25,0	5 000	5 000
Muiden palvelujen ostot	91 455	112 800	142 000	25,9	130 700	138 700
Ostot tilikauden aikana	23 400	31 400	33 800	7,6	31 900	32 900
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset						
Vuokrat	8 520	9 200	23 200	152,2	18 200	18 200
Muut toimintakulut	4 828	50	100	100,0	100	100
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	669 103	682 572	758 072	11,1	726 454	743 454
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	615 775	652 122	671 990	3,0	690 454	707 454
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	124 634					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	124 634					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	740 409	652 122	671 990	3,0	690 454	707 454

2.5.5 Kansalaisopisto

Tehtävän kuvaus

Kansalaisopisto järjestää koulutusta ja kursseja vapaata sivistystyötä koskevien säännösten mukaisesti. Tarjoamme monipuolisia ja laadukkaita koulutuspalveluja kuntalaisille mahdollisimman kattavasti. Mahdollistamme lisäksi etäopintoja muissa oppilaitoksissa tiedottamalla esim. toisen asteen opiskelijoille ja järjestämällä tentinvalvontapalveluja.?

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuksia oppia ja harrastaa ja siten parantaa elämänlaatua. Muoniolaiset ovat monipuolisia oppijoita, joten kurssitarjontammekin vastaa monipuolisiin kiinnostuksien kohteisiin sekä tarpeisiin. Kansalaisopisto hakee aktiivisesti yhteistyömahdollisuuksia eri sidosryhmien sekä muiden oppilaitosten kanssa?. Opintokokonaisuuksia suunnittelemme tavoitteellisesti ja kuntalaisten palautteen pohjalta.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- osallistujien lukumäärä (LV 2019-20: 336 eri osallistujaa, 442 osallistumista)
- kulttuurialan opetus kansalaisopistossa (645,15 opetustuntia/1000 asukasta, 2019)

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Opisto profiloituu entistä enemmän paikallisuuteen, joka näkyy kurssitarjonnassa käden- taidoissa. Opiston tarjonta on myös riippuvainen paikallisista ja lähialueiden osaajista, joita kartoitetaan aktiivisesti.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Elinikäisen oppiminen	Kurssitarjonta monipuolinen, eri ikäryhmät ja kuntalaisten palautteen huomioiminen	Tarjonnan määrä ja monipuolisuus. Mahdollisuuksien mukaan myös opiskelijoiden ja suoritusten määrä. Opiskelijamäärän kasvattaminen omilla kursseilla
	Tarjonnan monipuolisuus ja tiedottaminen	Osallistujatilastot
Paikallisuuden ja luontokasvatuksen? huomioiminen kurssitarjonnassa	Paikallisen osaamisen hyödyntäminen	Paikallista osaamista tukevien kurssien määrä MÄÄRÄ

INTIME/Talouden Suunnittelu	36 KANSALAI SOPISTO					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä						
Muut suoritt. myyntituotot						
Yleishallinnon maksut	-17 082	-17 300	-17 600	1,7	-17 600	-17 600
Tuet ja avustukset	-3 632		-1 500		-1 500	-1 500
Muut toimintatuotot	-45					
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-20 759	-17 300	-19 100	10,4	-19 100	-19 100
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	77 030	79 613	79 843	0,3	81 528	84 234
Henkilösivukulut	21 804	22 028	18 982	-13,8	19 342	19 902
Henkilöstökorvaukset	-1 173					
Asiakaspalvelujen ostot						
Muiden palvelujen ostot	14 243	16 600	17 700	6,6	18 200	18 300
Ostot tilikauden aikana	1 290	2 370	3 400	43,5	3 120	3 120
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset						
Vuokrat	9 628	9 280	11 000	18,5	11 000	11 000
Muut toimintakulut	687				770	770
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	123 509	129 891	130 925	0,8	133 960	137 326
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	102 750	112 591	111 825	-0,7	114 860	118 226
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	4 454					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 454					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	107 204	112 591	111 825	-0,7	114 860	118 226

2.5.6 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Tehtävän kuvaus

Kirjastopalvelujen tavoitteena on tarjota nykyaikaisia kirjastopalveluita kaikille kunnan asukkaille. Tarjoamme asiakkaillemme pääsyn tietoon ja kulttuurisisältöihin, edistämme lukemista ja lukutaitoa, innostamme lukemaan, tarjoamme tietopalvelua sekä mahdollistamme monipuolisen kirjastotilojen käytön.

Kulttuuripalvelut tarjoavat monipuolisia kulttuurielämyksiä kaikille kunnan asukkaille. Tarjoamme tuoreita kulttuuripalveluita, tiloja kulttuuritoimijoille sekä edistämme historian säilymistä perinnetyön kautta. Tuemme paikallisia kulttuuritoimijoita apurahalla, joka mahdollistaa paremman yhteistyön tapahtumien suunnittelussa. Kulttuuritilaisuuksia järjestetään yhteistyössä paikallisten kulttuurivaikuttajien, kunnan muiden toimielinten sekä paikallisten yrittäjien kanssa. Museon tehtävänä on kartoittaa yhteistä kulttuurista ja sosiaalista pääomaa. Museo pitää esillä suomalaista kulttuuriperintöä, tarjoaa opastusta sekä tapahtumia eri ikä- ja kohderyhmille.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Muoniossa asuu onnellisia ja tiedonjanoisia kuntalaisia, jotka saavat nauttia ajantasaisista sekä moderneista kirjastopalveluista. Meillä on laadukas ja kattava kokoelma, mistä valita. Meille tärkeää on asiakaslähtöisyys. Aineisto hankitaan kattavasti ja monipuolisesti ottaen huomioon kunnan väestörakenne, koulutus, harrastuneisuus sekä virkistyksen tarve. Tiedotamme kuntalaisia kirjaston tarjoamista palveluista ja siitä, että ne on tarkoitettu kaikille tasavertaisesti. Kirjasto pyrkii tavoittamaan myös ne asiakkaat, jotka eivät fyysisesti pääse kirjastoon. Kirjastoauton reittisuunnitelmaa ja kirjaston aukiolotunteja tarkkaillaan, jotta ne vastaavat asiakkaiden toiveita ja palvelevat asiakkaiden tarpeita mahdollisimman hyvin. Järjestämme kirjastossa oheistoimintaa, kuten kirjaesittelyjä, digiopetusta, kirjastokäytönopetusta ja kirjavinkkauksia sekä satutunteja ja nuortentapahtumia. Panostamme entistä monipuolisempaan yhteistyöhön koulun, varhaiskasvatuksen ja nuorisotoimen kanssa. Tavoitteena on kiinnittää huomiota henkilöstön työhyvinvointiin, ammattitaidon ja osaamisen kehittämiseen sekä koulu yhteistyön vaatimuksiin.

Kulttuuripalvelumme vahvistavat kuntalaisten onnellisuutta sekä kokemuksia, ja herättelevät kuntalaisten aktiivisuutta. Tarjontamme on mahdollisimman saavutettavaa sekä laadukasta. Pyrimme nostamaan tapahtumien kävijämääriä. Kehitämme palveluitamme yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- kulttuuritapahtumien määrä (43 kpl/2021) ja osallistujamäärä
- harrastaa taidetta tai kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 8. ja 9. lk oppilaista (71,1 %, 2021)
- lainausten määrä (2022)
- lainaajien määrä (2022)

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Pohjoisen e-Kirjasto otettiin käyttöön vuonna 2022. Teemme periaatepäätöksen siirtyä Kuntien yhteiseen e-Kirjastoon vuoden 2024 aikana, ja aloittaa siirtymisen valmistelutyöt vuoden 2023 aikana - näin pystymme tarjoamaan pääsyn entistäkin laajempaan ja kattavampaan e-aineistokokoelmaan.

Kirjasto pyrkii monipuolistamaan kirjastotilojen käyttöä ja tarjoamaan kirjastolain vaatimalla tavalla tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistämään yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Lapin kirjastot siirtyvät vuoden 2023 aikana keskitettyyn varastointiin, joka vapauttaa Muonion kunnankirjaston varastotiloja ja antaa mahdollisuuksia tilojen käytön kehittämiseen. Kyläpirtti siirtyy kulttuuritoimen hallinnon alle ja tiloja pyritään käyttämään entistäkin monipuolisemmin kulttuuritilaisuuksien järjestämiseen.

Kehitämme kulttuuripalveluita lisäämällä kulttuurisihteerin työaikaa sekä nostamalla lastenkulttuurin vuoden keskiöön. Kunta liittyy Lapin lastenkulttuuriverkostoon ja tuottaa jatkossa kulttuuripalveluita kuntalaisten lisäksi myös kunnan eri yksiköille kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti.

Huomioimme Muonio-nimen juhlavuoden vuonna 2023, ja aloitamme vuodelle 2024 sijoittuvien Muonion 150-vuotisjuhlien suunnittelun.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Muonio 150 –juhlavuoden suunnittelun aloittaminen	Juhlatoimikunnan perustaminen ja juhlavuoden suunnittelutyön aloittaminen Muonio -nimen 100-vuotisjuhlan huomioiminen	Asukkaiden osallistaminen palveluiden suunnittelussa
Kulttuuritoimen hallinnon ja toiminnan kehittäminen	10% lisätyöaika kulttuurisihteerin virkaan Lastenkulttuurille omat määrärahat Tapahtumien tuottaminen kuntalaisille sekä myös kunnan muille yksiköille kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti	Lasten ja nuorten tapahtumien määrä ja osallistujat Asiakasraati kirjasto- ja kulttuuritoimelle – saatu palaute
Varhaiskasvatus- ja koulu yhteistyön systemaattisuus	Lukuyhteistyötä Muonioon –hankkeen käynnistäminen ja hanke-työntekijän rekrytoiminen Lukukasvatussuunnitelman laatiminen	Tapahtumien määrä ja osallistujat Lasten ja nuorten lainausmäärät

INTIME/Talouden Suunnittelu	44 KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä	-95 226	-86 860	-100 270	15,4	-97 983	-97 983
Muut suoritt. myyntituotot	-1 994	-250	-800	220,0	-750	-750
Yleishallinnon maksut						
Tuet ja avustukset	-79 000	-83 645	-110 030	31,5	-85 167	-85 167
Muut toimintatuotot	-3 719	-2 600	-1 100	-57,7	-1 100	-1 100
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-179 939	-173 355	-212 200	22,4	-185 000	-185 000
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	188 643	179 774	198 915	10,6	187 515	201 315
Henkilösivukulut	47 630	45 183	48 161	6,6	47 001	50 041
Henkilöstökorvaukset	-9 286					
Asiakaspalvelujen ostot						
Muiden palvelujen ostot	51 403	50 600	69 990	38,3	67 000	60 700
Ostot tilikauden aikana	67 252	66 000	69 620	5,5	69 420	69 420
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset	3 100	2 000	2 000		2 000	2 000
Vuokrat	12 466	8 100	8 200	1,2	8 245	8 245
Muut toimintakulut	1 885	1 935	1 615	-16,5	900	900
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	363 093	353 592	398 501	12,7	382 081	392 621
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	183 154	180 237	186 301	3,4	197 081	207 621
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	49 476					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	49 476					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	232 630	180 237	186 301	3,4	197 081	207 621

2.5.7 Nuorisopalvelut

Tehtävän kuvaus

Nuorisopalveluiden tehtävänä on tuottaa laadukkaita ja monipuolisia nuorisopalveluita paikkakuntalaisille lapsille, nuorille ja nuorille aikuisille sekä kehittää toimintaa aktiivisesti. Nuorisopalveluiden kohderyhmää ovat kaikki alle 29-vuotiaat kuntalaiset. Tehtävämme on kohderyhmän yhteisöllisyyden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen, syrjäytymisen ja kiusaamisen ehkäiseminen sekä kasvun ja kehityksen tukeminen eri elämäntilanteissa.

Nuorisopalveluissa on käytössä kolme erilaista työmuotoa; nuorisotyön mahdollistaminen, yhteisöllinen ja avoin nuorisotyö sekä kohdennettu nuoristyö. Nuorisotyön mahdollistamisen avulla luomme edellytykset laadukkaaseen ja alati kehittyvään nuorisotyön tarjoamiseen onnistuneella ja kehitysmuotoisella hallinnolla, nuorisojärjestöjen tukemisella

ja aktiivisesti toimivalla nuorisovaltuustolla. Yhteisöllinen ja avoin nuorisotyö tarjoaa avoimia ja ohjattuja vapaa-ajan toimintoja kuten erilaisia harrastusmahdollisuuksia, kerhoja, leirejä ja tapahtumia ympäri vuoden sekä tarjoaa viihtyisät ja ajanhermolla pysyvät tilat yhdessä olemiseen. Koulunuorisotyö varmistaa, että koulun arjessa on riittävästi luotettavia aikuisia, jotka omalla työllään ehkäisevät kiusaamista, syrjäytymistä ja luovat edellytyksiä turvallisen kouluarjen toteutumiseksi. Kohdennetun nuorisotyön työmenetelmä etsivä nuorisotyö, tarjoaa yksilöllistä tukea elämän nivelvaiheissa kuten opinnoissa, työllistymisessä ja arjen hallinnassa sekä toimii perusnuorisotyön tukena.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Muoniolainen nuoriso on onnellista ja osallistuvaa! Vahvistamme muoniolaisten lasten, nuorten ja nuorten aikuisten monipuolisia osallistumis-, vaikuttamis- ja toimintamahdollisuuksia. Teemme kaikkemme eriarvoisuuden, syrjäytymisen ja kiusaamisen ehkäisemiseksi. Vahvistamme kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten sekä koko yhteisön hyvinvointia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hyödynnämme toiminnassamme ennalta ehkäisevää työtä sekä varhaista, avointa ja moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa niin paikallisesti mutta myös valtakunnallisesti.

Seuraamme toimintalupauksemme vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-) info ind. 4944
- kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) info ind. 4715

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Seuraamme nuorisopalveluiden valtakunnallisen kentän alati tapahtuvia muutoksia ja etenkin nuorisotyölle merkittävää hankemaailmaa ja reagoimme niihin tarvittaessa. Kiusaamisen vastainen työ on koko palvelualueen yhteinen tavoite ja tähän vastaamme juurruttamalla koulunuorisotyön osaksi yhtenäiskoulun arkea. Tulevina vuosina panostamme vahvasti lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseen ja sen vuoksi turvallisten aikuisten määrä kunnassa on oleellisen tärkeä. Leiritoiminnan aktivointi eri ikäisille lapsille ja nuorille on myös vaikeiden aikojen jälkeen ensiarvoisen tärkeää, jotta voimme turvata yhdessä olemisen ja kohtaamisen tärkeyden.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Kiusaamisen vastainen työ. Koulunuorisotyön työmenetelmän juurruttaminen osaksi yhtenäiskoulun kasvattajayhteisöä.	Yksilön ja yhteisön hyvinvoinnin tukeminen. Koulunuorisotyö kehittyy ja vakiintuu osaksi yhtenäiskoulun arkea nuorten ja koulun henkilökunnan toiveiden mukaisesti. Koulunuorisotyöntekijä on tärkeä osa koko yhtenäiskoulun kasvattajayhteisöä.	Turvallisten aikuisten määrä lisääntynyt eli koulunuorisotyöntekijä palkattu kunnan omin varoin. Kyselyistä saatu palaute. Järjestetty säännöllisesti ryhmätyksiä yhteisöllisyyden parantamiseksi.
Leiritoiminnan aktivointi ja pitkäjänteinen kehittäminen.	Järjestetään laadukkaita leirejä, jotka on suunniteltu yhteistyössä nuorten kanssa. Aktivoidaan nuoria osallistumaan leireille ja kehitetään mainostusta.	Järjestettyjen leirien määrä. Osallistujamäärien seuranta.

INTIME/Talouden Suunnittelu	46 NUORISOPALVELUT						
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025	
TOIMINTATUOTOT							
Liiketoiminnan myyntituotot							
Korvaukset valtiolta							
Korvaukset kunnilta ja kyltä							
Muut suoritt. myyntituotot							
Yleishallinnon maksut	-845	-1 600	-1 300	-18,8	-1 300	-1 300	
Tuet ja avustukset	-75 477	-52 702	-30 000	-43,1	-21 000	-21 000	
Muut toimintatuotot	-85						
Valmistus omaan käyttöön							
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-76 407	-54 302	-31 300	-42,4	-22 300	-22 300	
TOIMINTAMENOT							
Palkat ja palkkiot	130 140	130 577	136 248	4,3	129 779	133 275	
Henkilösivukulut	28 455	28 923	31 271	8,1	29 535	30 295	
Henkilöstökorvaukset	-1 168						
Asiakaspalvelujen ostot							
Muiden palvelujen ostot	13 907	19 900	20 450	2,8	20 950	20 950	
Ostot tilikauden aikana	13 987	9 800	8 450	-13,8	7 600	7 206	
Varastojen lisäys/vähennys							
Avustukset	1 410	200	1 200	500,0	1 200	1 200	
Vuokrat	1 179	1 500	1 500		1 000	1 000	
Muut toimintakulut	38	600		-100,0	1 250	1 250	
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	187 948	191 500	199 119	4,0	191 314	195 176	
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	111 541	137 198	167 819	22,3	169 014	172 876	
TOIMINTATULOT (sisäiset)							
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	16 749						
TOIMINTAKATE (sisäiset)	16 749						
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	128 290	137 198	167 819	22,3	169 014	172 876	

2.5.8 Liikuntapalvelut

Tehtävän kuvaus

Liikuntapalvelujen tehtävänä on huolehtia kuntalaisten mahdollisuudesta harrastaa liikuntaa hyvinvointia ja terveyttä edistävällä tavalla. Kuntalaiset kaikissa ikäryhmissä ovat liikuntapalveluiden kohderyhmänä. Liikuntapalvelut tuottaa itse palveluita eri käyttäjäryhmille, mutta tehtäväkuvauksen tavoitteeseen pääseminen vaatii monialaista yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa. Laajaa yhteistyötä tehdään kunnan eri yksiköiden kanssa tapahtumien ja toimintojen järjestämiseksi sekä tavoitteellisen kehittämistyön toteuttamiseksi. Alueen liikuntaseurojen ja yhdistysten toimintaa tuetaan avustuksilla. Lisäksi urheilusaavutuksista palkitaan kunnassa hyväksytyjen kriteerien mukaisesti. Liikunta- paikkojen kunnosta huolehditaan aktiivisesti ja kuntalaisia kannustetaan hyödyntämään näitä liikkumisen mahdollisuuksia myös omatoimisesti hyvinvoinnin lisäämiseksi. Onnellisen arjen ja hyvinvoinnin mahdollistaminen muoniolaisille vaatii vahvaa poikkihallinnollista yhteistyötä. Hyvinvoinnin edistämistyö on koko kunnan yhteisenä tavoitteena ja sen koordinoimisvastuu on liikuntapalveluissa.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Kaiken hyvinvointityön laaja-alaisena tavoitteena ovat onnelliset ja hyvinvoivat kuntalaiset. Vähän liikkuvien aktivoiminen kunnan liikuntapalvelutarjonnalla on olennaista. Hyvinvointia edistävän liikunnan harrastamista tavoitellaan kaikissa ikäryhmissä, mutta liikuntapalveluiden organisoiman toiminnan tärkeimmiksi kohderyhmiksi muodostuvat lapset ja nuoret sekä ikääntyneet. Tarkoituksena on täydentää kolmannen sektorin toimintaa liikunnan kentällä. Liikuntapalvelut pyrkii tarjoamaan yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia erityisryhmät huomioiden. Palveluista halutaan saavutettavia ja kuntalaisten näköisiä. Tähän tavoitteeseen päästään vain kuulemalla sekä osallistamalla eri kohderyhmiä mukaan palveluiden suunnitteluun.

Terveyttä ja hyvinvointia edistävät kampanjat ja tapahtumat ovat tärkeä keino näkyä kunnassa sekä aktivoida muoniolaisia. Liikuntapalvelut osallistuu asiantuntemuksellaan yhteistyössä muiden kunnan toimintayksiköiden, paikallisten yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tapahtumien, kerhojen, leiri- ja retkitoiminnan järjestämiseen. Muonioon pyritään saamaan vetovoimaisia tapahtumia kuntalaisten aktivoimiseksi. Yhdessä kunnan elinvoimaosaston kanssa kehitetään toimivia liikunta- ja ulkoilupaikkoja aktiivisuuden lisäämiseksi. Hyvinvointierojen kaventamiseksi on tärkeää kohdentaa voimavaroja, jotta hyvinvointia pystytään kunnassa kokonaisvaltaisesti lisäämään.

Hankkeet ovat olennainen osa liikuntapalveluiden jatkuvaa kehittämistyötä kuntalaisten liikkumisen edistämiseksi. Liikkuva koulu –hankkeella halutaan vuoden 2023 aikana aktivoida vähän liikkuvia yläkouluikäisiä nuoria. Hankkeen toimenpiteillä pyritään pienentämään heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien nuorten joukkoa Muoniossa. Liikuntaneuvonnan hanketta viedään eteenpäin yhteistyössä muiden Tunturi-Lapin kuntien kanssa vaikuttavan palvelupolun rakentamiseksi. Tämä kehittämistyö on merkittävä askel kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja toimien kohdentamiseksi terveyden näkökulmasta tukea eniten tarvitseville.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- kunnan liikunnan edistämisen toimet (55 pistettä, 2020, TEA-viisari, tulokset parillisina vuosina)
- kuntalaisten liikunta-aktiivisuus (31,2 %, 2021, MOVE-mittaus 8. lk, heikko fyysinen toimintakyky/33,3 %, 2021, kouluterveyskysely 8. ja 9. lk, kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi)

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Hyvinvoinnin tehtäväalueen koordinaatiovastuun siirryttyä liikuntasihteerille on selvää, että liikunnan edistämistyöhön tarvitaan ohjausresurssia laadukkaiden palveluiden tuottamiseksi kuntalaisille. Tuntiohjaajien varassa olevat palvelut on erittäin haastavaa rakentaa kestäviksi ja toimintamalli kuormittaa merkittävästi liikuntasihteerin tehtäväaluetta. Kuntalaisten näköisten palveluiden tuottaminen turvallisesti toteutettuna ja terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien tarpeisiin vastaaminen vaatii osaavaa henkilöstöä. Liikuntaneuvonnan palvelupolun rakentamisen myötä tulevina vuosina ajankohtaiseksi nousee myös liikuntaneuvonnan osaamisen tarve kunnassa. Hanketyön myötä liikuntaneuvontaa pyritään vakiinnuttamaan osaksi kunnan palvelutarjontaa. Avustuskäytänteitä tullaan kehittämään ja selkeyttämään. Liikunta-, kulttuuri- ja nuorisovastuksille laaditaan yhdessä avustusperiaatteet, jotta voidaan varmistaa avustuskriteerien olevan linjassa. Tavoitteena on tukea kunnan palvelutarjonnan kehittymistä avustamalla paikallisia yhdistyksiä ja kylätoimijoita. Rahallisen avustuksen lisäksi viestintää ja kehittämistyön neuvontaa pyritään parantamaan, jotta voidaan entistä paremmin tukea alueen toimijoita.

Kiusaamisesta vapaat harrastukset, palvelut ja opiskelu ovat kunnan yhteinen tavoite, jota liikuntapalvelut omalta osaltaan vahvasti tukee kaikessa toiminnassa. Liikkuva koulu –hankkeen myötä pyritään lisäämään nuorten hyvinvointia ja mielekästä yhteistä tekemistä. Kehittämistyön jatkuvuuden takaamiseksi rahoitus- ja hanketilannetta seurataan aktiivisesti. Kaiken toiminnan kantavana teemana pyritään pitämään palveluiden ja resurssien kohdentamista niitä eniten tarvitseville kuntalaisille hyvinvoinnin tasapainon saavuttamiseksi.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Liikuntaneuvonnan hankkeen toimenpiteiden käynnistäminen.	Liikuntaneuvonnan asiakaspilotit käynnistetään. Mallinnetaan liikuntaneuvonnan palveluohjauspolku. Tunturi-Lapin kuntien välisen yhteistyön kasvattaminen.	Liikuntaneuvonnan asiakaspilotit on käynnistetty ja niistä on kerätty kokemuksia. Palveluohjauspolun mallinnus on toteutettu. Selkeät yhteistyörakenteet on luotu.
Kunnan avustuskäytänteiden selkiyttäminen.	Liikuntasihteerin koordinoimassa yhteistyössä laaditaan liikunta-, kulttuuri- ja nuorisovastuksille avustusperiaatteet.	Avustusperiaatteet on luotu ja otettu käyttöön.
Liikunnanohjaajan työn organisointi.	Liikunnanohjaajan perehdyttäminen ja toimenkuvan rakentaminen niin, että ohjaus-, suunnittelu-, tiedotus- ja ilmoittautumisvastuuta on siirretty hänen tehtävänsä kuvaan.	Liikunnanohjaaja on aloittanut työssään ja hoitaa omaa tehtäväaluettaan.

INTIME/Talouden Suunnittelu	48 LIIKUNTAPALVELUT					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä						
Muut suoritt. myyntituotot	-1 340					
Yleishallinnon maksut	-13 208	-15 200	-17 500	15,1	-19 000	-19 000
Tuet ja avustukset		-3 500	-81 204	220,1 ²	-72 896	
Muut toimintatuotot	-2 789	-3 000	-3 100	3,3	-3 100	-3 200
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-17 337	-21 700	-101 804	369,1	-94 996	-22 200
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	50 814	63 906	131 371	105,6	138 814	99 420
Henkilösivukulut	14 834	17 015	29 721	74,7	31 291	23 051
Henkilöstökorvaukset	-1 075					
Asiakaspalvelujen ostot						
Muiden palvelujen ostot	7 065	17 820	41 066	130,4	40 566	26 156
Ostot tilikauden aikana	12 127	8 090	27 810	243,8	17 654	12 980
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset	5 285	6 000	6 300	5,0	6 000	6 000
Vuokrat	731	950	14 560	432,6 ¹	14 670	14 690
Muut toimintakulut	360	350	500	42,9	500	500
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	90 141	114 131	251 328	120,2	249 495	182 797
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	72 804	92 431	149 524	61,8	154 499	160 597
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	2 613					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	2 613					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	75 417	92 431	149 524	61,8	154 499	160 597

2.6 Elinvoima lautakunta

2.6.1 Hallinto- ja tukipalvelut

Tehtävän kuvaus

Hallinnon tavoitteena on elinvoimaosaston palvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen tehokkaalla ja taloudellisella tavalla. Hallinnon palveluihin kuuluvat yleinen hallintokunnan palveluiden kehittäminen, suunnittelu ja seuranta, toiminnan koordinointi sekä sisäinen ja ulkoinen yhteistyö. Tulosalueeseen kuuluvat elinvoimalautakunnan kokoustoiminnan lisäksi mm. asunto- ja tilavuokraus, maankäyttöpalvelut ja kaavoituksen ohjaus.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Jatkamme työtä elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn vahvistamiseksi mm. huolehtimalla riittävästä ja monipuolisesta tonttitarjonnasta kaavoituksen ja maanhankinnan avulla.

Vahvistamme elinvoimaa suunnittelemalla kuntalaisten, kiinteistön omistajien ja paikallisten yrittäjien kanssa yhdessä, miten varmistamme kestävä kehityksen ja ympäristön kunnioittamisen muoniolaisten arjessa.

Otamme huomioon kestävä liikkuksen ja turvallisuuden muun muassa liikenneverkko-suunnittelussa. Vahvistamme alueen ekologista kestävyttä edistämällä mm. asianmukaista jätteenkäsittelyä, jätehuoltoa ja kierrätysmahdollisuuksia.

Seuraamme toimintalupauksen vaikuttavuutta mm. seuraavilla mittareilla

- tonttitarjonnan kehittymisellä (tilanne nyt)
- asukkaiden määrän kehitys (2020)
- ilmanlaatu

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

- Muonion kunnan organisaatiouudistuksen jalkauttaminen
- Jatketaan edunvalvontaa painottaen liikenneturvallisuusasioita vuoden 2023 aikana.
- Uusi rakentamislaki tulee voimaan vuoden 2023 aikana. Maankäyttö- ja rakennuslaista kumotaan rakentamista koskevat pykälät.
- Varaudutaan koko kuntaa koskeviin sähkön toimitushäiriöihin.
- Kunnan päiväkotia, esikoulu ja kunnantalo tilaratkaisujen selvittäminen.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Kestävä maankäyttö: Maapoliittisen ohjelman laatiminen	Laaditaan maapoliittinen ohjelma	Ohjelma on laadittu KYLLÄ / EI
Asuntokannan määrän, laadun ja turvallisuuden kehittämisen edistäminen sekä fyysisen ympäristön viihtyisyyden ja siisteyden edistäminen koko kunnan alueella.	Edistetään uuden asuntokannan rakentamista esim. kaavoituksella ja maanhankinnalla Osallistutaan asumisen ja asuntokannan edistämisen kehittämishankkeeseen	Onko saatu alueelle uusia asuntohuoneistoja. Onko hanke käynnistetty.

INTIME/Talouden Suunnittelu	50 HALLINTO JA TUKIPALVELUT						
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025	
TOIMINTATUOTOT							
Liiketoiminnan myyntituotot							
Korvaukset valtiolta							
Korvaukset kunnilta ja kyltä							
Muut suoritt. myyntituotot	-4 068	-4 000	-4 000		-4 000	-4 000	
Yleishallinnon maksut							
Tuet ja avustukset	-10 048	-8 000		-100,0			
Muut toimintatuotot	-108	-100	-160	60,0	-160	-160	
Valmistus omaan käyttöön							
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-14 224	-12 100	-4 160	-65,6	-4 160	-4 160	
TOIMINTAMENOT							
Palkat ja palkkiot	92 910	124 518	104 830	-15,8	120 000	120 000	
Henkilösivukulut	36 090	41 388	25 328	-38,8	28 518	28 518	
Henkilöstökorvaukset	-262						
Asiakaspalvelujen ostot	24 711	21 068	40 000	89,9			
Muiden palvelujen ostot	21 402	28 640	29 730	3,8	50 800	50 800	
Ostot tilikauden aikana	8 273	7 100	6 100	-14,1	9 500	9 600	
Varastojen lisäys/vähennys							
Avustukset							
Vuokrat	2 409	2 480	2 480		4 500	4 500	
Muut toimintakulut	50	100	100				
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	185 583	225 294	208 568	-7,4	213 318	213 418	
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	171 359	213 194	204 408	-4,1	209 158	209 258	
TOIMINTATULOT (sisäiset)							
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	21 388						
TOIMINTAKATE (sisäiset)	21 388						
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	192 747	213 194	204 408	-4,1	209 158	209 258	

2.6.2 Rakennustarkastuspalvelut

Tehtävän kuvaus

Rakennusvalvonta on maankäytön prosessin viimeinen lenkki. Sen tehtävänä on valvoa ja ohjata rakentamista, eli huolehtia siitä, että suunnittelu ja rakentaminen tapahtuvat maankäyttö- ja rakennuslain sekä -asetuksen (MRL, MRA) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten (ml. rakennusjärjestys) sekä voimassa olevan kaavan mukaisesti.

Rakennusvalvonta antaa ohjeita ja neuvoja rakentajille, käsittelee rakentamiseen ja maiseman muuttamiseen tarvittavat luvat, suorittaa lupiin liittyvät tarkastukset, vastaa rakennetun ympäristön valvonnasta sekä hoitaa rakentamisen arkisto- ja tietopalvelua.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Rakennusvalvonnan tavoitteena on laadukas asiakaspalvelu. Tarjoamme luvanhakijoille apua hankkeen ensimetreiltä loppukatselmukseen asti. Tavoitteena on käsitellä hakemukset viivytyksettä.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- myönnettyjen lupien käsittelyaika

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

- Uusi rakennuslaki tulee voimaan vuoden 2023 aikana, joka vaikuttaa mm. ohjeistukseen ja rakennusjärjestykseen.
-

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Kehitämme palveluidemme laatua, saavutettavuutta ja asiakaslähtöisyyttä.	Haetaan rahoitusta rakennusvalvonnan arkiston digitalisointiin.	Onko rahoitus haettu K/E, onko digitalisointi aloitettu K/E
Yhteistyöllä sujuvat ja saavutettavat palvelut.	Jatketaan kuntayhteistyön selvittämistä (kuten ympäristönsuojelu).	Selvityksen antaminen lautakunnalle kuntayhteistyön järjestämiseksi.

INTIME/Talouden Suunnittelu	51 RAKENNUSTARKASTUSPALVELUT					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä						
Muut suoritt. myyntituotot	-151					
Yleishallinnon maksut	-66 749	-57 500	-57 500		-60 000	-60 000
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot	-168	-110	-160	45,5		
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-67 068	-57 610	-57 660	0,1	-60 000	-60 000
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	51 184	67 899	67 155	-1,1	67 000	67 000
Henkilösivukulut	9 772	14 110	15 909	12,7	15 879	15 879
Henkilöstökorvaukset	-2 139					
Asiakaspalvelujen ostot	12 722	5 000	5 000			
Muiden palvelujen ostot	26 386	29 160	29 160		33 000	33 000
Ostot tilikauden aikana	139	600	600			
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset						
Vuokrat	2 661	3 000	3 300	10,0	4 000	4 000
Muut toimintakulut	40					
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	100 765	119 769	121 124	1,1	119 879	119 879
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	33 697	62 159	63 464	2,1	59 879	59 879
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)						
TOIMINTAKATE (sisäiset)						
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	33 697	62 159	63 464	2,1	59 879	59 879

2.6.3 Ravitsemus- ja siisteyspalvelut

Tehtävän kuvaus

Keskuskeittiö toimii Lappian toimipisteessä ja tuottaa kunnan ruokapalveluja kouluille, päiväkodeille, vanhusten palveluasumisyksiköihin, terveyskeskuksen vuodeosastolle, työpajalle, kehitysvammaisten päivätoimintakeskukselle sekä kunnan hallintokunnille. Lisäksi teemme aterioita kotipalvelun asiakkaille.

Toimipisteemme on avoin myös ulkopuolisille asiakkaille. Keskuskeittiö toimii arkipäivisin klo 7.00 – 15.00. Lounastarjoilu toteutetaan koulujen toimintapäivinä. Valmistettavat ateriamäärät kouluvuoden aikana ovat:

- lounaat 480 / päivä
- päivälliset 60 / päivä
- oheistuotteet, kokoustarjoilut ja kahvilatuotteet

Siisteyspalvelut tuottavat palveluita kunnan kiinteistöille ja Ammattiopisto Lappialle. Siisteyspalvelut tuotetaan arkipäivisin klo 5.00 – 15.00.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Ruokapalvelut edistävät hyvinvointia, ja tarjoavat asiakkaille mahdollisimman terveellistä sekä maistuvaa ruokaa! Keskuskeittiön tavoite on tuottaa hyvää ja ravitsevaa ruokapalvelua kunnan eri laitoksille elintarvikelain asettamien suositusten mukaisesti. Lisäämme kestävästi kasvisten käyttöä, ja minimoimme ruokailun väliin jättävät asiakkaat.

Siisteyspalvelut huolehtivat kiinteistöjen puhtaanapidosta ylläpito- ja perussiivouksin.

Seuraamme toimintalupauksen vaikuttavuutta mm. seuraavilla mittareilla

- kouluruoan väliin jättävät oppilaat (26,8 %, 2019)
- kasvikset lasten ruokavaliossa (82,4 % 2017)

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

- Ravitsemus- ja siisteyspalveluiden yhtiöittäminen
- Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen ja sen myötä uuteen organisoitumiseen sopeutuminen.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Luomutuotteiden lisääminen	Pyritään lisäämään luomutuotteiden käyttöä	Montako luomu raaka-ainetta on aktiivisessa käytössä
Ravinnon hiilijalanjäljen hallitseminen.	Lähiruuan (Lappi) käyttäminen keskimäärin 3 viikon välein. Alueen ihmisten kannustaminen laadukkaaseen lähiruuan tuottamiseen, riittävä määrärahavaraus lähiruokaan.	Lähiruokapäiviä vähintään 15 päivää/vuosi
Varahenkilö-sijaispankki	Pyritään saamaan siivoustyöhön ja keittiöön osaavia varahenkilöitä yhteistyössä Lappian kanssa	Oppilaitosyhteistyö Onko sijaispankki käytössä?

INTIME/Talouden Suunnittelu	54 RAVITSEMUS- JA SIISTEYSPALVELU					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä	-134 926	-120 000	-400 000	233,3	-400 000	-400 000
Muut suoritt. myyntituotot	-862 264	-980 691	-616 681	-37,1	-617 890	-617 890
Yleishallinnon maksut	-17 694					
Tuet ja avustukset	-1 167	-1 000	-1 500	50,0	-1 500	-1 500
Muut toimintatuotot	-34 214	-29 990	-30 000	0,0	-30 000	-30 000
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-1 050 265	-1 131 681	-1 048 181	-7,4	-1 049 390	-1 049 390
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	489 252	570 446	477 322	-16,3	476 500	476 500
Henkilösivukulut	127 544	144 277	117 807	-18,3	117 647	117 647
Henkilöstökorvaukset	-19 059	-9 000	-5 000	-44,4	-5 000	-5 000
Asiakaspalvelujen ostot						
Muiden palvelujen ostot	34 527	55 400	49 300	-11,0	49 800	49 800
Ostot tilikauden aikana	296 734	343 900	349 900	1,7	356 000	356 000
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset						
Vuokrat	47 663	46 500	49 500	6,5	50 000	50 000
Muut toimintakulut	1 653					
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	978 314	1 151 523	1 038 829	-9,8	1 044 947	1 044 947
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	-71 951	19 842	-9 352	147,1	-4 443	-4 443
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	28 356					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	28 356					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-43 595	19 842	-9 352	147,1	-4 443	-4 443

2.6.4 Kiinteistö- ja tiepalvelut

Tehtävän kuvaus

Kiinteistönhoidon tehtävänä on kaikkien kunnan suorassa omistuksessa olevien kiinteistöjen ylläpito, peruskorjaus sekä kunnan uusien tilojen rakentaminen. Lisäksi kiinteistöpalvelu vastaa kunnan omistamien kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden isännöinnistä ja vuokrauspalvelusta. Kiinteistö- ja tiepalvelut vastaavat myös kunnan kaavateiden ja yleisten alueiden kunnossapidosta.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Teemme kiinteistönhuoltoa ja pidämme huolta infrastruktuurista vastuullisesti ja taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla. Ennakoimme ja etenemme suunnitelmallisesti vastuullisina kiinteistönomistajina, huolehdimme asiakkaiden sekä kuntalaisten eri tarpeet.

Edistämme muoniolaisten onnellista arkea ja arjen turvallisuutta. Lisäämme alueen houkuttelevuutta ja elinympäristön viihtyisyyttä muun muassa tekemällä ympäristötoimia kuntalaisille ja matkailijoille vetovoimaisissa paikoissa. Otamme huomioon kestävä ja turvallisen liikkumisen mahdollisuudet teiden ja yleisten alueiden kunnossapidossa.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- Investoinnit puistoihin ja yleisiin alueisiin (16,9 €/as, 2019)
- Kierrätysasemat (0.87 kierrätysasemat/1000 asukasta, 2019)

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

- Sähköinen huoltokirja käyttöön kokonaisvaltaisesti.
- Sote-kiinteistöjen vuokraus hyvinvointialueelle.
- Selvitetään kiinteistöhoitajan rekrytoimista Lappian ja kiinteistö- ja taloyhtiöiden kiinteistöhoitajaksi.
- Varaudutaan terveystieteiden vanhan osan purkuun.
- Uuden kunnossapitopäällikön perehdyttäminen laajaan tehtäväalueeseen.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Kestävän liikkumisen ja ympäristön turvallisuuden parantaminen	Liikenneväylien talvi- ja kesäkuunnossapidon kilpailutus Koulukeskukselle toimivan jättopaikan suunnittelu käyttäjiä osallistaen Uusien kevyen liikenteen väylien suunnittelu ja vanhojen peruskorjauksen suunnittelu. Katuverkostojen peruskorjaus	Kilpailutus tehty/ei tehty Liikenneväylien käyttäjien ilmoitusten määrä Kysely käyttäjille tehty/ei tehty Suunnitelma jättopaikasta tehty/ei tehty Yli 5 km/h ylinopeuksien määrä vähentynyt 70 %. Tehtyjen ja toteutuneiden suunnitelmien määrä Peruskorjatun katuverkoston määrä (m/km)
Lisäämme kierrätystä Muonion kunnan kohteissa.	Käydään keskustelua alueen jätehuoltotoimijoiden kanssa keräysmahdollisuuksista.	Onko suurimmilla kiinteistöillä järjestetty lisäjakeiden keräys (muovi, lasi, metalli, ongelma jäte) K/E
Maansiirto- ja raivausjätteen asianmukainen käsittely.	Jätevesilaitoksen yhteydessä olevan jätealueen tulevaisuuden suunnittelu. Maa-aineksen, raivausjätteen ja biojätteen sijoitusvaihtoehtojen selvittäminen.	Suunnitelma tehty/ei tehty Sijoitusvaihtoehdot selvitetty/ei selvitetty

Huolehdimme rakennusten kunnossapidosta vastuullisesti toimitila-ohjelman mukaisesti.	Laaditaan sähköiseen huoltokirjaan kiinteistökohtaiset huoltotoimenpiteet.	Väh. 5 kiinteistöllä käytössä sähköinen huoltokalenteri.
---	--	--

INTIME/Talouden Suunnittelu	56 KIINTEISTÖ- JA TIEPALVELUT					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä	-21 566	-50 080	-25 080	-49,9	-25 080	-25 080
Muut suoritt. myyntituotot	-88 536	-200	-19 060	430,0	-19 350	-19 350
Yleishallinnon maksut						
Tuet ja avustukset	-1					
Muut toimintatuotot	-936 059	-893 202	-1 416 114	58,5	-1 376 009	-1 376 009
Valmistus omaan käyttöön	-15 426					
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-1 061 588	-943 482	-1 460 254	54,8	-1 420 439	-1 420 439
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	224 157	210 265	223 524	6,3	235 800	221 300
Henkilösivukulut	89 188	81 842	84 098	2,8	86 678	83 638
Henkilöstökorvaukset						
Asiakaspalvelujen ostot	650					
Muiden palvelujen ostot	684 478	662 575	796 436	20,2	586 900	587 400
Ostot tilikauden aikana	613 380	574 040	805 535	40,3	816 200	861 200
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset	19 991	30 000	30 000		15 000	15 000
Vuokrat	368 445	372 362	374 076	0,5	368 500	342 500
Muut toimintakulut	49 176	21 790	47 802	119,4	21 500	21 500
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	2 049 465	1 952 874	2 361 471	20,9	2 130 578	2 132 538
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	987 877	1 009 392	901 217	-10,7	710 139	712 099
TOIMINTATULOT (sisäiset)	-1 075 978					
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	59 402					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-1 016 576					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-28 699	1 009 392	901 217	-10,7	710 139	712 099

2.6.5 Liikuntapaikat ja reitistöt

Tehtävän kuvaus

Ulkoliikuntapaikkojen kunnossapito ja kehittäminen sekä ulkoilureiteistä huolehtiminen.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Tavoitteenamme on tukea onnellisia sekä liikkuvia kuntalaisia ja mahdollistaa monipuolinen puhtaassa luonnossa liikkuminen myös vieraille. Ylläpidämme, kunnostamme ja monipuolistamme ulkoilureittejä siten, että ne ovat vetovoimaisia, turvallisia ja helppoja käyttää ja tukevat Muonion kunnan elinvoimaisuutta ja elinkeinoelämää. Kehittämistyön tukena toimii kunnan reittiyöryhmä ja liikuntatoimi. Osallistumme aktiivisesti Tunturi-Lapin kuntien reittitapaamisiin.

Seuraamme palvelulupauksen toteutumista mm. seuraavilla mittareilla

- Virkistys- ja urheilualueet (MayorsIndicators)
- Pyöräilykuntien verkosto

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

- Selvitetään mahdollisuutta reittien monipuolistamiseksi esimerkiksi monikäyttöreittien avulla sekä panostamalla kesäreitteihin.
- Tavoitteena on kehittää ulkoilureitistöä ja saada latujenhoito kestäväälle pohjalle ja parantaa sen ennakoitavuutta pitkäaikaisella sopimuksella.
- Parannamme myös reitteihin liittyvää sähköistä tiedonhallintaa uusien teknologioiden käyttöönnoton avulla.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Ulkoilureitistön määrän ja laadun (hiihto, pyöräily, polkujuoksu, eläinavusteiset lajit sekä muut mahdolliset etene- mismuodot) kehittäminen matkailun edellyttämälle tasolle.	Reittiohjelman laatimisen jatkaminen ja loppuun saattaminen FCG:n ulkoreittiverkoston kehittämissuunnitelmaa hyödyntäen. Kaksivuotinen kokeilu monikäyttöreiteistä.	Reittiohjelma tehty/ei tehty Käyttäjien palautekyselyn tulokset kokeilusta +/-
Latujen ja moottorikelkkareit- tien hoito kestäväällä pohjalla vuodesta 2023 eteenpäin.	Kilpailutus ulkoilureittien talvi- aikaisesta kunnossapidosta keväällä 2023, pitkäaikainen sopimus syksystä 2023 al- kaen.	Kilpailutus tehty/ei tehty Voimassaoleva sopimus tehty/ei tehty

INTIME/Talouden Suunnittelu	58 LIIKUNTAPAIKAT JA REITISTÖT					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä						
Muut suoritt. myyntituotot	-420					
Yleishallinnon maksut	-1 030					
Tuet ja avustukset	-632					
Muut toimintatuotot	-403					
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-2 485					
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	44 964	56 240	57 829	2,8	58 100	58 600
Henkilösivukulut	9 339	11 660	15 050	29,1	15 100	15 210
Henkilöstökorvaukset	-296					
Asiakaspalvelujen ostot		1 000		-100,0		
Muiden palvelujen ostot	38 182	118 440	186 890	57,8	185 600	185 600
Ostot tilikauden aikana	30 143	14 830	25 740	73,6	23 600	23 600
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset	29 780		2 250			
Vuokrat	6 714	4 300	3 700	-14,0	2 700	2 700
Muut toimintakulut	1 500		1 640			
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	160 326	206 470	293 099	42,0	285 100	285 710
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	157 841	206 470	293 099	42,0	285 100	285 710
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	4 647					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 647					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	162 488	206 470	293 099	42,0	285 100	285 710

2.6.6 Kuntakehittäminen ja työllisyyspalvelut

Tehtävän kuvaus

Kuntakehittämis- ja työllisyyspalveluissa vastaamme elinkeinopalveluiden kehittämisestä ja edistämme työnhakijan työllistymistä avoimille työmarkkinoille tukemalla asiakkaan polkua kohti työllistymistä sekä ennaltaehkäisemällä pitkäaikaistyöttömyyden syntyä; järjestämme ja tarjoamme yrityspalveluita alueemme elinkeinotoimijoille ja parannamme erilaisissa elämäntilanteissa olevien henkilöiden työllistymismahdollisuuksia ja vaikuttamme heidän hyvinvointiinsa henkilökohtaisella neuvonnalla ja ohjauksella. Kunnan tarjoamia työllisyyspalveluita ovat mm. työpajatoiminta, työkokeilut ja palkkatuettu työ. Työtä tehdään monialaisesti yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen, etsivän nuorisotyön, TE-toimiston, työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) sekä koulutuksen järjestäjien kanssa.

Lisäksi vastaamme kunnallisten kärkihankkeiden koordinoinnista ja osallistumme strategiseen kehittämiseen sekä kylien kehittämiseen. Vastaamme kunnan brändityöstä toteuttamalla kuntamarkkinoinnin toimenpiteitä. Edistämme kunnan saavutettavuutta ja löydettävyyttä, kehitämme joukkoliikennettä. Olemme aktiivisia kunnallisissa, seutukunnallisissa, maakunnallisissa, valtakunnallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa, sidosryhmissä sekä foorumeissa ja teemme yhteistyötä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Olemme mukana kansainvälisessä yhteistyössä.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Vahvistamme muoniolaisten onnellista arkea, alueen elinvoimaa ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Kehittämistyöllä ja kuntabrändityöllä tuemme alueen veto- ja pitovoimaa niin potentiaalisille asukkaille, yrityksille kuin matkailijoillekin. Edistämme elinkeinotoimijoiden toimintaedellytyksiä toteuttamalla toimintaympäristöä parantavia ja ihmisten hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kunnan omin toimin ja yhteistyössä yritysten, yhdistysten, yhteisöjen, järjestöjen, kuntalaisten ja kuntaorganisaation palvelualueiden kanssa. Tavoitteenamme on vastuullinen, tietoon nojaava ja resurssiviisas muoniolaisiin vahvuuksiin sekä kuntastrategiaan pohjautuva kestävä kuntakehittäminen. Hyödynnämme aktiivisesti kehittämisrahoitusta toiminnassamme.

Työllisyyspalveluissa sitoudumme tarjoamaan oikea-aikaisia palveluja ja vahvistamaan työttömien työkykyä yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Osaamisen tunnistamisessa paikalliset oppilaitokset ovat tärkeä verkosto. Nuorisopalvelujen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, jotta tavoitetaan syrjäytymisvaarassa olevat nuoret.

Työpajatoiminnassa sitoudumme tarjoamaan palveluja yksilöllisesti sekä parantamaan valmentautujien valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön ja vahvistamaan heidän arjenhallintataitojaan.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- Yritysten toimipaikkojen liikevaihto (176 1000e/hlö, 2019)
- Majoitusliikkeiden käyttöaste (57,5 %, 2020)
- Yhteisövero-osuus (353,41 e/as, 2019)
- Yrityskanta (115,83, yritykset/1000 asukasta, 2019)
- Kasvihuonepäästöjen pitoisuudet
- Henkilöautokanta
- Vaihtoehtoisten käyttövoimien autokanta
- Nopean laajakaistan saatavuus
- Työpaikat työvoimaa kohden
- Työllisyysaste
- Työpaikkojen moninaisuus
- kunnan osarahoittama työmarkkinatuki euroa/asukas
- SOVARI-sosiaalisen vahvistumisen mittari

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Osaavan työvoiman saatavuus näkyy useilla eri aloilla. Muun muassa alueella vallitseva asuntopula sekä alueen saavutettavuus (ml. digitaalinen) vaikuttavat osaavan työvoiman saatavuuteen. Yleisen maailman tilanteen vuoksi yritysten suhdannenäkymät ovat haastavat ja ne ovat syksyllä julkaistun pk-yritysbarometrin mukaan heikentyneet huomattavasti edellisestä mittauksesta keväältä 2022. Lapin pk-yritysbarometriin vastanneet yritykset kokevat isoimmiksi yrityksen kehittämisen ulkopuolisiksi esteiksi yleisen taloustilanteen ja työvoiman saatavuuden. Venäjän hyökkäys Ukrainaan näkyy yrityksissä mit-

tauksen mukaan mm. kysynnän heikentymisenä ja on luonut epävarmuutta investointiaikeisiin. Tärkeitä painopisteitä on mm. ostovoiman vahvistaminen, saavutettavuuden edistäminen ja asumisen haasteiden ratkaisujen työstäminen yhdessä kuntien kanssa.

Matkailun alueorganisaatio on järjestäytynyt uuden mallin mukaisesti, joka vaikuttaa myös kunnan ja matkailutoimialan väliseen yhteistyöhön sekä palvelujen järjestämisen muotoon.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tehtävät ovat siirtyneet hyvinvointikoordinaattorin työn siirtymisen myötä osaksi liikuntasiihteerin tehtäviä sivistystoimen palvelualueelle pois elinvoimapaalvelujen palvelualueelta.

Edunvalvonnan, vaikuttamisen ja yhteistyön kärkinä ovat asumisen ja asuntotuotannon asiat, saavutettavuus (ml. tietoliikenne), monipaikkaisuus ja TE2024 –uudistus sekä työvoiman saatavuuteen liittyvät asiat.

Työllisyyspalvelujen tehtävät henkilöstöineen siirtyvät hyvinvointipalveluista elinvoimapaalveluiden kuntakehittäminen ja markkinointipalveluihin, jolloin tehtäväalueen nimi muutetaan kuntakehittäminen ja työllisyyspalvelut nimeksi.

Hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palvelujen siirrosta kunnille. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyden edistämiseksi. TE-palvelut 2024 – uudistus on mittava kokonaisuus, jossa nykyisin valtion vastuulla olevat sekä työnhakijoiden että työnantajien palvelut siirtyvät kunnille tammikuussa 2025. Vuoden 2023 talousarviossa tulee ottaa huomioon uudistuksen valmistelu kuten mahdollinen päätös kuntien välisestä yhteistyöstä, yhteistoimintaan hallinnollinen malli ja kunta sopimukset (marraskuu 2023). Työllisyys- ja palvelustrategioiden sekä toimeenpanovalmistelua tukevien suunnitelmien hyväksyminen (taloussuunnitelmat, henkilöstösuunnitelmat, palvelusuunnitelmat, palvelukanavat ja toimipisteet).

Sote-uudistus astuu voimaan 1.1.2023. Vuoden 2022 vaihteessa sote-uudistuksen myötä työllisyyspalvelut tulevat jäämään kunnan järjestämisvastuulle. Sote-uudistus voi vaikuttaa kunnallisen työpajan toimintaan. Uudistuksen myötä kuntouttava työtoiminta ja sosiaalinen kuntoutus siirtyy hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle eivätkä kunnalliset työpajat voi enää tuottaa sitä. Kuntouttavaan työtoimintaan liittyvä valtionkorvaus tulee myös poistumaan.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on TE-toimiston, kunnan ja Kelan yhteinen toimintamalli, jossa yhdessä asiakkaan kanssa arvioidaan, suunnitellaan ja vastataan prosessivastuullisesti asiakkaan työllistymisprosessin etenemisestä. 1.1.2023 sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirryttäessä hyvinvointialueelle kunta ei enää ole TYP-lain mukainen toimija sosiaali- ja terveystoimissa vaan järjestämisvastuu TYP-palvelusta siirtyy hyvinvointialueelle. Vaikka kunta ei enää vastaa sote-palveluiden järjestämisestä TYP-asiakkaille se on edelleen mukana TYP-verkostossa. Kunnat myös nimeävät jatkossakin monialaisen yhteispalvelun järjestämistä johtavat henkilöt.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Ympärivuotisen elinkeinoelämän edistäminen: ostovoiman vahvistaminen ja työvoiman saataavuuden tukeminen	Yritysneuvontapalvelujen palvelupolun ja palvelujen päivittäminen Elinkeinojen tarpeita vastaava osaavan työvoiman houkuttelu asukasmarkkinoinnilla	Tehty / ei tehty Yrityskanta Väestömuutos Työllisyysaste
Saavutettavuuden edistäminen	Alueen saavutettavuus: matkailukeskusten välisen joukkoliikennekokeilun käynnistäminen (1kpl) Alueen sisäinen saavutettavuus: asiointiliikennepalvelun ja -yhteyksien päivittäminen sekä markkinointi Tietoliikenneyhteydet: edunvalvonta, kumppanuuksien etsiminen ja suunnitelmien laatiminen	Tehty / ei tehty Tehty / ei tehty Asiakasmäärän kehitys Vireillä olevia hankkeita: kyllä / ei
Parantaa erilaisissa elämäntilanteissa olevien henkilöiden työllistymismahdollisuuksia	Aktivointisuunnitelmat Työllisyys-suunnitelmat	kunnan osarahoittama työmarkkinatuki €/asukas
Parantamaan valmentautujan valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön	Osallisuuden vahvistaminen Osaamisen tunnistaminen	SOVARI PAR-vuosittilastointi AVI:lle

INTIME/Talouden Suunnittelu	60 KUNTAKEHITT. JA TYÖLLISYYSPALV.					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot						
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä	-5 704		-14 000		-14 000	-14 000
Muut suoritt. myyntituotot	-7 256		-58 000		-58 000	-58 000
Yleishallinnon maksut	-276					
Tuet ja avustukset	-34 020	-87 113	-130 660	50,0	-78 000	-78 000
Muut toimintatuotot	-240					
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-47 496	-87 113	-202 660	132,6	-150 000	-150 000
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	94 799	177 731	296 918	67,1	306 207	306 207
Henkilösivukulut	30 459	46 366	66 318	43,0	68 288	68 288
Henkilöstökorvaukset						
Asiakaspalvelujen ostot			35 000		35 000	35 000
Muiden palvelujen ostot	79 830	182 888	184 479	0,9	157 100	150 600
Ostot tilikauden aikana	4 502	6 100	25 690	321,1	25 800	25 900
Varastojen lisäys/vähennys						

Avustukset	6 658	7 200	53 200	638,9	53 200	53 200
Vuokrat	15 346	18 300	32 400	77,0	32 700	32 700
Muut toimintakulut	261		21 340		20 700	20 700
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	231 855	438 585	715 345	63,1	698 995	692 595
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	184 359	351 472	512 685	45,9	548 995	542 595
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	19 827					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	19 827					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	204 186	351 472	512 685	45,9	548 995	542 595

2.6.7 Vesihuoltolaitos

Tehtävän kuvaus

Vesihuoltolaitos vastaa vesihuollon järjestämisestä ja kehittämisestä. Vesihuoltolaitos toimittaa kuluttajille puhdasta vettä sekä kerää ja puhdistaa käyttäjiltä tulevat jätevedet määrysten mukaisesti.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Tavoitteenamme on mahdollistaa muoniolaisten tyytyväinen ja onnellinen arki toimittamalla heille puhdasta vettä sekä huolehtia puhtaasta luonnosta puhdistamalla jätevedettä määrysten mukaisesti. Varmistamme laitoksen sujuvan toiminnan pitämällä huolta vesihuoltoverkostosta ja kehittämällä sitä. Otamme käyttöön uusia teknologioita palvelumme parantamiseksi.

Seuraamme palvelulupauksen toteutumista mm. seuraavilla mittareilla

- vesihuollon investoinnit (0.05 €/m², 2018) (MayorsIndicators)
- talousveden laatuvaatimusten toteutuminen [ovatko toteutuneet vai ei] (MayorsIndicators)
- ennakoimattomien putkirikkojen määrä [kpl/verkon kokonaispituus] (MayorsIndicators)

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

- Parannetaan vesihuoltolaitoksen sähköistä tiedonhallintaa ottamalla käyttöön uusia teknologioita.
- Ajantasaisen kulutustiedon ja laskutuksen oikeellisuuden parantamiseksi, jatketaan etäluettavat vesimittareiden vaihtamista kulutuspisteille.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Toimittaa kuluttajille puhdasta vettä, sekä puhdistaa heiltä tulevat jätevedet	Vesihuollon kehittämissuunnitelman laatiminen.	Valmis vesihuollon kehittämissuunnitelma.
Uusien teknologioiden käyttöönotto	Ajantasaisten laitteistojen- ja tekniikan hyvä ylläpito ja vesihuoltolaitoksen verkostokartan saattaminen paikkatietomuu- toon.	Verkostokartta paikkatietomuodossa.

INTIME/Talouden Suunnittelu	64 VESIHUOLTOLAITOS					
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TOIMINTATUOTOT						
Liiketoiminnan myyntituotot	-565 783	-533 625	-566 019	6,1	-566 600	-566 600
Korvaukset valtiolta						
Korvaukset kunnilta ja kyltä						
Muut suoritt. myyntituotot	-10 520					
Yleishallinnon maksut						
Tuet ja avustukset		-132 500		-100,0		
Muut toimintatuotot	-84					
Valmistus omaan käyttöön	-4 409					
TOIMINTATULOT (ulkoiset)	-580 796	-666 125	-566 019	-15,0	-566 600	-566 600
TOIMINTAMENOT						
Palkat ja palkkiot	91 239	110 972	113 401	2,2	118 200	118 200
Henkilösivukulut	24 419	28 157	31 467	11,8	36 517	36 517
Henkilöstökorvaukset	-953					
Asiakaspalvelujen ostot						
Muiden palvelujen ostot	207 949	285 600	180 450	-36,8	194 000	194 000
Ostot tilikauden aikana	101 814	125 350	168 755	34,6	155 380	155 380
Varastojen lisäys/vähennys						
Avustukset						
Vuokrat	149		300		300	300
Muut toimintakulut	576	150	1 700	1 033,3	1 700	1 700
TOIMINTAMENOT (ulkoiset)	425 193	550 229	496 073	-9,8	506 097	506 097
TOIMINTAKATE (ulkoinen)	-155 603	-115 896	-69 946	-39,6	-60 503	-60 503
TOIMINTATULOT (sisäiset)						
TOIMINTAMENOT (sisäiset)	12 324					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	12 324					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-143 279	-115 896	-69 946	-39,6	-60 503	-60 503

3 Tuloslaskelmaosa

Toimintakate

Toimintakate osoittaa kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla sekä rahoitustuotoilla, joista on vähennetty rahoituskulut.

Kunnan toimintakate on talousarviovuonna 8 301 477 euroa (toimintatuotot -toimintakulut) ja toimintakate pienenee vuoden 2022 talousarvioon nähden -57,7 %. Toimintatuotosten osuus toimintakuluista on 33 %.

Verotulot

Verotuloja arvioidaan talousarviovuonna 2023 (2022) kertyvän yhteensä 6,3 milj euroa (10,15 milj.euroa). Ansioverotuloiksi on arvioitu 3,9 milj. euroa (8,0 milj.euroa), kiinteistöverotuloksi 1,2 milj. euroa (1,15 milj.euroa) ja yhteisöverotuotoksi 1,2 milj.euroa (1,0 milj. euroa). Verotulokertymä pienenee 37,9 prosenttia (3,85 milj.euroa) edelliseen vuoteen verrattuna verotulojen siirtyessä valtion rahoitukseen jaettavaksi Hyvinvointialueille. Kunnan tuloveroprosentti on Hyvinvointialueille tehtävän 12,64 %:n leikkauksen jälkeen 8,86 %. Vakituisten asuntojen kiinteistövero on 0,45 %, yleinen kiinteistövero 1,15 %, muiden kuin vakituisten asuinrakennusten kiinteistövero 1,20 %, asuntotarkoitukseen kaavoitetun rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero 6% ja voimalaitosvero 3,1 %.

Valtionosuudet

Valtionosuudet ovat 3 746 902 euroa. Hyvinvointialueille siirrettävän ja kunnilta leikattavan sosiaali- ja terveystoimeen kohdistuvan valtionosuuden jälkeen kunnan valtionosuus pienenee 63,5 % (6,5 milj.euroa).

Rahoituserät

Rahoituseriin on budjetoitu korkomenoja 30 000 euroa ja muita rahoituskuluja 2 000 ja -tuottoja 10 800 euroa. Sitova taso, rahoituserät netto on menoja 21 200 euroa.

Vuosikate

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos. Vuosikate ilmoittaa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot.

Vuosikate on talousarviossa 1 724 225 noin 743 €/asukas, lisäystä edelliseen vuoteen 125 %. Vuosikatteen osuus poistoista on 202 %.

Suunnitelman mukaisia poistoja on budjetoitu 850 000 euroa.

Tilikauden tuloksen mahdollistaessa kunta voi tehdä vapaaehtoisen varauksen vastaista hankintamenoa varten. Investointivarausten avulla kunta voi varautua tulevaisuudessa tehtäviin kuntatalouden kannalta merkittäviin investointeihin. Valtuuston vuosina 2019-2020 käsittelemän ja vahvistaman toimitilaohjelman mukaisesti pelkästään kunnan ydintehtäviä ja palvelutuotantoa palvelevien toimitilojen peruskorjaustarve on lähes 2 milj.euroa. Vuodelle 2023 tehdään 500 000 euron vapaaehtoinen investointivaraus mahdollistamaan toimitilaohjelman ja taloussuunnitteluvuosien investointisuunnitelman mukaisia investointeja.

Talousarviovuoden ylijäämäksi jää investointivarausten jälkeen 403 775 euroa. Suunnitelmavuosien 2024 ja 2025 ylijäämäksi arvioidaan yhteensä noin 1,5 milj. euroa.

INTIME/Talouden Suunnittelu		YHTEENSÄ				
Selite	TP 2021	TA 2022	HALLITUS 2023	%	SU 2024	SU 2025
TUOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-2 278 309	-2 399 106	-2 064 709	-13,9	-2 046 053	-2 046 053
Maksutuotot	-614 953	-425 290	-161 300	-62,1	-167 800	-166 800
Tuet ja avustukset	-432 613	-513 520	-433 976	-15,5	-282 063	-204 667
Muut toimintatuotot	-2 619 960	-1 224 162	-1 453 114	18,7	-1 410 369	-1 410 469
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-5 945 835	-4 562 078	-4 113 099	-9,8	-3 906 285	-3 827 989
Valmistus omaan käyttöön	-19 835					
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	7 250 356	7 821 819	5 124 338	-34,5	5 326 543	5 336 427
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	1 633 773	1 711 968	1 057 829	-38,2	1 096 131	1 098 361
Muut henkilösivukulut	145 930	310 370	222 210	-28,4	233 350	234 770
Palvelujen ostot	10 941 910	11 494 489	3 441 786	-70,1	3 177 341	3 156 831
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 452 719	1 484 417	1 662 750	12,0	1 647 724	1 687 906
Avustukset	474 242	521 400	246 950	-52,6	219 400	219 400
Muut toimintakulut	2 263 286	832 157	658 713	-20,8	622 035	596 055
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	24 142 381	24 176 620	12 414 576	-48,6	12 322 524	12 329 750
TOIMINTAKATE	18 196 546	19 614 542	8 301 477	-57,7	8 416 239	8 501 761
Verotulot	-10 423 173	-10 150 000	-6 300 000	-37,9	-6 300 000	-6 300 000
Valtionosuudet	-9 804 495	-10 263 627	-3 746 902	-63,5	-3 746 300	-3 746 300
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	-773	-500	-800	60,0		
Muut rahoitustuotot	-10 986	-9 000	-10 000	11,1	-10 500	-10 500
Korkokulut	13 587	40 000	30 000	-25,0	40 000	40 000
Muut rahoituskulut	2 224	3 500	2 000	-42,9		
VUOSIKATE	-2 027 070	-765 085	-1 724 225	125,4	-1 600 561	-1 515 039
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	802 822	950 000	850 000	-10,5	850 000	850 000
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	-1 224 248	184 915	-874 225	-572,8	-750 561	-665 039
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	-29 548	-29 550	-29 550		-29 550	-29 550
Varausten lis.(-)tai väh.(+)			500 000			
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 253 796	155 365	-403 775	-359,9	-780 111	-694 589

4 Investointiosa

Investointiosassa varataan määrärahat aineettomiin hyödykkeisiin, talo- ja yhdyskuntatekniikan rakentamiseen, sekä pienhankintarajan ylittävien koneiden ja kaluston hankintaan. Pienhankintaraja on 11 000 euroa. Investoinnit ovat sitovia hankeryhmittäin osatehtävätasolla nettona. Lisäksi yli 1 milj. euron hanke on sitova hanketasolla.

Vuoden 2023 investointibudjetti on brutto 1,2 milj.euroa ja netto 0,9 milj.euroa. Investointibudjetti painottuu vesi- ja viemärlaitoksen sekä yleisten alueiden hankkeisiin. Suunnitelmavuosien investointibudjetti on netto 3,1 milj.euroa vuonna 2024 ja 3,4 milj.euroa vuonna 2025. Suunnitelmavuosien suurin hanke-esitys on talonrakennuksessa monitoimitalon rakentaminen sekä liikunta-alueissa yläkoulun urheilukentän peruskorjaus.

INVESTOINNIT		2 023	2 024	2 025
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Tietokoneohjelmistot				
Tiedonhallinnan ohjelman hankinta		20 000	4 500	
Prosessi-ohjelmiston hankinta		17 000	4 000	
Taloussuunnittelu ohjelman hankinta		13 200		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET YHTEENSÄ	Menot	50 200	8 500	
MAA- JA VESIALUEET				
Maanosto/maanmyynti				
Maanhankinta yksityisiltä	Menot	50 000	50 000	50 000
	Tulot	-33 000	-33 000	-33 000
MAA- JA VESIALUEET YHTEENSÄ	Netto	17 000	17 000	17 000
MUU TALONRAKENNUS				
Toimitilaohjelma				
Kunnan B-talon perusparannus	Menot			
Kunnan A-talon perusparannus	Menot			
Lukion remontti	Menot			310 000
Monitoimitalo	Menot	40 000	2 200 000	2 200 000
Kirjasto				
Sisäilman parantaminen, lattian uusiminen, invaluiska	Menot	60 000		
Alakoulu				
Alakoulun varasto, jättöpaikan parannus	Menot	35 000		
Uimahalli				
Uimahallin suunnittelu 2025 ja toteutus 2027-2028	Menot			70 000
	Menot	135 000	2 200 000	2 580 000
	Tulot	0	0	0
MUU TALONRAKENNUS YHTEENSÄ	Netto	135 000	2 200 000	2 580 000

VESI- JA VIEMÄRILAITOS		2 023	2 024	2 025
Muonion ja Oloksen vesihuoltolaitosten perusparannus				
Vesihuoltolaitosten kehittämisen investoinnit. Pääpaino	Menot	100 000	200 000	200 000
kirkonkylän tarkastuskaivojen sekä vesi- ja viemäriinjojen saneerauksen suunnittelu ja korjaus.				
Muonion vesihuollon kehittämissuunnitelma				
Vesihuollon kehittämissuunnitelman laatiminen	Menot	132 500		
Avustus 100 %	Tulot	-132 500		
	Netto	0		
Kirkonkylän viemärilaitoksen perusparannus				
Roottorin uusinta	Menot	52 000	52 000	52 000
Vedenottamo				
Aidan rakentaminen vedenottamon ympärille		20 000		
	Menot	304 500	252 000	252 000
	Tulot	-132 500		
VESI- JA VIEMÄRILAITOS YHTEENSÄ	Netto	172 000	252 000	252 000
LIIKENNEVÄYLÄT				
Kaavateiden saneeraus				
Ojien perkaaminen, asfalttipäällysteiden routakorjaukset ja paikkaukset, murskepintaisten teiden sivukaltevuuksien korjaukset ja sorastukset	Menot	50 000	50 000	50 000
Ojustien ja Koulutien välinen pyörätie				
Pyörätien suunnittelu 2023 ja toteutus 2024 (Traficommin avustus ehdollinen)	Menot	10 000	100 000	
LIIKENNEVÄYLÄT YHTEENSÄ	Menot	60 000	150 000	50 000
KAAVOITUS				
Kirkonkylän yleiskaavoitus				
Kirkonkylän yleiskaavoitus sekä asemakaava-alueen laajennus, ajantasaistaminen ja digitalisointi sähköiseen muotoon (jatkoa edell.vuosista)	Menot	10 000		
KAAVOITUS YHTEENSÄ	Menot	10 000		
LIIKUNTA-ALUEET				
Urheilukentän peruskorjauksen toteutus				
Yläkoulun urheilukentän peruskorjauksen suunnittelu ja toteutus	Menot		400 000	410 000
Avustus 30 %	Tulot		-120 000	-123 000
	Netto		280 000	287 000
Uikokuntosalin rakentaminen ja kalusto (alkanut v.2022)				
Urheilukentän läheisyyteen rakennettava ulkokuntosali	Menot	16 000		
Hankkeen kokonaiskulut 41 000 euroa, avustus 14 000 euroa (34 %).	Tulot	-5 440		
	Netto	10 560		
Ampumaradan kunnostus (alkanut v.2022)				
Ampumapenkan kunnostus	Menot	40 000		
LIIKUNTA-ALUEET YHTEENSÄ	Menot	56 000	400 000	410 000
	Tulot	-5 440	-120 000	-123 000
	Netto	50 560	280 000	287 000

YLEISET ALUEET		2 023	2 024	2 025
Vesistöjen kunnostushanke (alkanut v.2022)				
Mm. Jerisjoen suun ja Muonionjärven alueen	Menot	50 000		
vesiväylän kehittäminen. Elyn hankeavustus 50% - 75 %.	Tulot	25 000		
	Netto	25 000		
Ulkoilureittien parantaminen, suunnittelu ja rakentaminen (alk.2021)				
Ulkoilureittien parantamisen investoinnit ja uuden mönkijän hankinta.	Menot	100 000	50 000	50 000
Siltojen rakentamista ja pohjien parantamista.				
Onnellisia Luonnossa -hanke (alkanut v.2020)				
Ulkoilureittien parantamista Oloksen alueella, alkanut 2020	Menot	84 000		
Hankkeen kokonaiskustannukset 159 000 euroa, avustus	Tulot	-58 800		
111 000 euroa (70%).	Netto	25 200		
Reittiohjelma-hanke				
Reittiohjelma ulkoilureittien kehittämisen suuntaviivoiksi	Menot	160 000		
Avustus 80 %	Tulot	-128 000		
	Netto	32 000		
Matonpesupaikan suunnittelu ja rakentaminen	Menot	20 000		
YLEISET ALUEET YHTEENSÄ	Menot	414 000	50 000	50 000
	Tulot	-161 800	0	0
	Netto	252 200	50 000	50 000
ELINVOIMALKONEET JA KALUSTO				
Varavoimakone				
Siirrettävän varavoimakoneen hankinta tärkeimpien kohteiden käyttöön	Menot	65 000		
Soppatykki/Lappian keittiön varavoima		25 000		
ELINVOIMALKONEET JA KALUSTO YHTEENSÄ	Menot	90 000		
SIVISTYSLTK KONEET JA KALUSTO				
Varhaiskasvatuksen kalustohankinnat	Menot	30 500		
KAIKKI YHTEENSÄ	Menot	1 200 200	3 110 500	3 392 000
	Tulot	-332 740	-153 000	-156 000
	Netto	867 460	2 957 500	3 236 000

	Valm.	Tasearvo (12/2018)	Pinta-ala Hm ²	Jälleentah- kinta-arvo €	Tekninen nykyarvo €	Kunto- luokka %	Kulumis- no €/vuosi	Korjaus- velka €	Perus- korjaus- tarve €	Perus- parannus- tarve €	Salkutus
Nimi:	v	€			€	%	€/vuosi	€	€	€	
Muonion Ala-aste	1996	420 076,57	1 589	3 738 948	3 098 805	82,88 %	65 432	0	0	0	A
Pirkantie	1954	29 214,11	518	1 097 087	635 947	57,97 %	19 199	186 868	351 431	680 558	A
Kirjasto	1995	8 751,93	162	438 867	254 543	58,00 %	7 680	74 607	140 437	272 097	A
Lukio	1970	903 315,10	2 430	4 293 261	3 286 356	76,55 %	75 132	0	0	0	A
Ylä aste	1979	1 842 800,00	2 839	5 668 181	3 863 005	68,15 %	99 193	388 131	1 238 358	2 938 813	A
Terveyskeskus	2008	482 402,92	390	748 079	604 074	80,75 %	13 091	0	0	0	A
JV-puhdistamo		3 686 560,63	7 926	16 984 424	11 742 729	73,46 %	279 727	649 607	1 730 227	3 891 468	A
Yhteensä											
Kunnantalo A	1950	118 903,43	367	705 005	422 627	59,95 %	12 338	106 127	211 878	423 379	B
Kunnantalo B	1959	112 643,98	585	981 728	478 810	48,77 %	17 180	257 486	404 745	699 263	B
Päiväkoti Puolukka	1989	324 627,24	168	446 241	386 270	86,56 %	7 809	0	0	0	B
Päiväkoti Muustikka	1991	76 619,40	176	478 755	292 642	61,13 %	8 378	66 424	138 237	281 864	B
Kunnan varasto	1983	0,00	243	279 975	103 591	37,00 %	4 900	106 391	148 387	232 379	B
Nuorisotalo Tippala	1958	20 728,76	180	345 591	122 936	35,57 %	6 048	136 257	188 096	291 773	B
Yhteensä		653 522,81	1 719	3 237 294	1 806 875	55,81 %	56 653	672 686	1 091 342	1 928 668	B
Kilpisjärventie 15	1990	124 849,43	879	2 087 786	1 401 404	67,12 %	36 536	164 435	477 603	1 103 939	C
Kiela/Kuksa	1950	0,00	225	453 555	136 067	30,00 %	7 937	204 100	272 133	408 200	C
Paiveliutalo Marjapaikka	1983	693 643,78	1 289	2 474 676	1 508 351	60,95 %	43 307	347 656	718 858	1 461 261	C
Kaarnikka/Kalanjalostamo	1983	5 047,02	1 695	1 951 917	732 965	37,55 %	34 159	730 972	1 023 760	1 609 335	C
Paioasema	1978	0,00	345	728 218	218 465	30,00 %	12 744	327 698	436 931	655 396	C
Yhteensä		823 540,23	4 433	7 696 153	3 997 252	51,94 %	134 683	1 774 862	2 929 285	6 238 131	C
Koy Muonion Hilla	2002		144	405 622	284 949	70,25 %	7 098	19 267	80 110	201 797	D
Hillatie 1 A	2002		144	405 622	284 949	70,25 %	7 098	19 267	80 110	201 797	D
Hillatie 1 B	2002		201	564 772	396 752	70,25 %	9 884	26 827	111 543	280 974	D
Hillatie 1 C	2004		136	383 087	282 527	73,75 %	6 704	4 789	62 252	177 178	D
Hillatie 3 A	2004		136	383 087	282 527	73,75 %	6 704	4 789	62 252	177 178	D
Hillatie 3 B	2004		206	580 265	427 945	73,75 %	10 155	7 253	94 293	268 372	D
Hillatie 3 C	2004		585	1 137 009	850 337	74,79 %	19 898	2 420	172 971	514 074	D
Pirkantie 22	1973	268 227,97	530	1 030 111	1 560 133	91,25 %	18 027	0	0	0	D
Pirkantie 26	1974	1 159 127,70	521	1 012 618	495 228	48,91 %	17 721	264 236	416 129	719 914	D
Pirkantie 24	1979	180 697,18	521	1 012 618	495 228	48,91 %	17 721	264 236	416 129	719 914	D
Pirkantie 30	1977	53 614,51	238	502 802	219 648	43,68 %	8 799	157 454	232 874	383 715	D
Huomisenspolku 5	1989	39 019,34	52	136 458	73 402	53,79 %	2 388	28 941	49 410	90 347	D
Huomisenspolku 7	1989		52	136 458	73 402	53,79 %	2 388	28 941	49 410	90 347	D
Huomisenspolku 6	1998		52	161 420	107 814	66,79 %	2 825	13 251	37 464	85 890	D
Pirkantie 6	1963	2 700,00	121	290 421	90 661	31,22 %	5 082	127 155	170 719	257 845	D
Peltotie 7 A	1988	194 351,25	317	657 198	316 845	48,21 %	11 058	176 054	274 633	471 792	D
Peltotie 7 B	1988	179 401,15	291	603 295	290 857	48,21 %	10 558	161 614	252 108	433 097	D
Rautonmukka 20 1	1985	39 146,44	94	198 586	85 385	43,00 %	3 475	98 712	144 978	237 511	D
Rautonmukka 20 2	1985	39 146,44	146	308 442	132 619	43,00 %	4 436	81 133	119 160	195 214	D
Rautonmukka 20 3	1985	39 146,44	120	253 514	109 002	43,00 %	4 366	175 112	257 187	421 337	D
Rautonmukka 22 1	1985	53 917,83	259	547 167	235 263	43,00 %	9 575	58 145	85 398	139 903	D
Rautonmukka 22 2	1985	53 917,83	86	181 685	78 118	43,00 %	3 179	58 145	85 398	139 903	D
Rautonmukka 22 3	1985	53 917,83	126	266 189	114 452	43,00 %	4 658	85 190	125 118	204 975	D
Ilittitie 1	1983	79 444,54	320	676 036	265 553	39,28 %	11 831	241 475	342 880	545 691	D
Ilittitie 3	1983	79 444,54	260	549 280	213 964	38,95 %	9 612	197 996	280 388	445 172	D
Ilittitie 5	1989	98 722,36	232	535 872	266 831	49,79 %	9 378	135 073	215 453	376 215	D
Ilittitie 7	1989	98 722,36	148	341 849	170 220	49,79 %	5 982	86 167	137 444	239 999	D
Yhteensä		2 712 665,71	5 517	12 248 864	7 709 385	62,94 %	214 352	2 264 813	3 947 626	7 313 252	D
Kaikki yhteensä		7 876 289,38	19 696	39 166 734	25 266 241	64,48 %	685 418	5 361 967	9 698 481	18 371 509	A...D

Valtuuston 11.11.2019 § 64 – asia 6 hyväksymä ja 14.12.2020 § 56 tarkentama toimitilaohjelma:**Ehdotettu salkkujako**

- **Salkku A. Kunnan palvelutuotannon toimitilat**
  - Kunnan ydintehtäviä ja palvelutuotantoa palvelevat toimitilat, jotka tarvitaan kunnan omassa käytössä pitkälle tulevaisuuteen. Niitä ylläpidetään, säilytetään ja kehitetään.
- **Salkku B. Palveluverkko- ja tarveselvityksillä selvitettävät toimitilat**
  - Nämä toimitilat palvelevat toistaiseksi vielä kunnan perustoimintaa tai muuta tarkoitusta, mutta niiden tulevaisuus on epäselvä. Osa niistä saattaa tällä hetkellä olla vajaa käytössä, mutta tarve voi muuttua. Siksi niiden tuleva tarve tulee arvioida palveluverkko- tai tarveselvityksillä.
- **Salkku C. Myytävät, purettavat ja jatkojalostettavat toimitilat**
  - Nämä ovat toimitiloja, joille kunnalle ei ole enää käyttötarvetta tai joiden omistus ei ole kunnalle tärkeää ja niistä voidaan luopua. Nämä rakennukset ovat yleensä huonokuntoisia ja ne käytetään loppuun tai myydään tai puretaan. Kiinteistöt, jotka on hankittu maapoliittisista tai muista vastaavista syistä, jalostetaan esim. kaavoituksella muuhun käyttöön. Ylläpitotoimenpiteet mitoitetaan käyttötarkoituksen mukaisesti. Suoraan myytävien tai purettavien rakennusten toimenpiteet toteutetaan mahdollisimman nopealla aikataululla ja niiden listaus tuodaan vuosittain talousarviokäsittelyyn.
- **Salkku D. Asunnot**
  - Asunnot määritettiin omaksi salkukseen. Asuntojen tilannetta voidaan arvioida erikseen mm. niiden kunnan, sijainnin, kysynnän ja tuottojen suhteen. Mahdolliset ARA-rajoitukset tulee huomioida jatkotoimenpiteitä suunniteltaessa.

Salkkujaon tarkastelu

- Salkku A:n rakennusten kuntoluokka on tyydyttävällä tasolla ja investointitarpeet ovat hallittavissa
- Salkku B:n kuntoluokka on välttävä ja myös välittömiä korjaustarpeita on useissa rakennuksissa
- Salkku C:n tilanne on lähes vastaava kuin B:ssä
- Salkku D:n tilanne on tyydyttävä. Huomionarvoista on, että laskennallisesti monissa kohteissa on jo välittömiä korjaustarpeita, mutta varsinkin yhtiömuotoisten kohteiden tilanteeseen tulee suhtautua varauksella, koska tehtyjen investointien osuutta ei selvitetty tämän toimeksiannon yhteydessä. Asuntojen vuokrausasteet ovat hyvät. Rakennusten kuntojen tarkempaan selvitykseen tulee panostaa.

5 Rahoitusosa

Rahoituslaskelma on keskeinen osa kunnan talousarviota ja tilinpäätöstä. Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien rahavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituskellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitus- aseman ja investointien muuttamiseen.

Rahoitusosan sitovia tasoja ovat antolainat ja ottolainat nettotasolla.

Talousarvio ei sisällä pitkäaikaista lainanottoa vuodelle 2023. Vuosien 2024 ja 2025 investointien toteutuessa rahoitukseen tarvitaan joko omaa taselainaa tai muita rahoitus- ratkaisuja. Suunnitelmavuosien investointien rahoitus on esitetty pitkäaikaisen lainan li- säyksenä. Kunnalla on lisäksi käytössä kuntatodistusohjelma lyhytaikaisen lainan nos- toa varten. Vuoden 2024 lopussa kunnan lainakannaksi arvioidaan noin 4,7 milj.euroa, noin 2 000 e/as ja lainojen ja vuokravastuiden noin 9,4 milj.euroa, noin 4 000 e/as. Suunnitelmavuosien investointibudjetteihin perustuen vuokravastuiden ja lainojen mää- räksi arvioidaan 4 300 e/as v.2024 ja 4 800 e/as v. 2025.

RAHOITUSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TASUUN 2024	TASUUN 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 029 587	765 085	1 724 225	1 600 561	1 515 039
Tulorahoituksen korjauserät	-58 589				
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 442 712	-1 197 095	-1 200 200	-3 110 500	-3 392 000
Investointitulot	34 000	75 800	332 740	153 000	156 000
Pysyvien hyöd.luovutustulot	64 991				
	2 343 721	-1 121 295	-867 460	-2 957 500	-3 236 000
Toiminnan ja investointien raha- virta	-372 724	-356 210	856 765	- 1 356 939	- 1 720 961
Rahoituksen rahavirta					
Antolainojen lisäykset	-20 000				
Antolainojen vähennykset	20 000				
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-920 000	-820 000	-707 500	-550 000	-600 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			0	1 000 000	1 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 200 000	800 000	0	500 000	500 000
Muut maksuvalmiuden muut.					
Saamisten muutos	-239 348		50 000	50 000	50 000
Korottomien velkojen muutos	-279 238				
Liittymismaksutulot		50 000			
Rahoituksen rahavirta	-238 586	30 000	-657 500	1 000 000	1 450 000
Rahavarojen muutos	-611 310	-326 210	199 265	-356 939	-270 961

6 Muu taseyksikkö

Vesihuoltolaitos on perustettu vuonna 2002 ja sitä on käsitelty kunnan kirjanpidossa laskennallisena taseyksikkönä. Vuoden 2015 alusta lukien noudatetaan kirjanpidollisen taseyksikön mallia, jossa kirjanpidollisen eriyttämisen lisäksi noudatetaan tasejatkuvuutta, mutta joka kuitenkin pidetään talousarviossa kunnan muiden tehtävien yhteydessä.

Eriyttämisen yhteydessä kunta sijoitti vesihuoltolaitokseen pääomaa sen liiketoimintaa varten. Muonion vesihuoltolaitos ei ole maksanut koko aikana jäännöspääomasta korkoa, silti alijäämää on kertynyt vuoden 2021 loppuun mennessä 1 548 267 euroa. Kirjanpidollisen taseyksikön taseeseen on merkitty liiketoimintaan kohdistuva aikaisemmilta tilikausilta kertynyt yli- ja alijäämä.

Vesihuoltolaitoksen tulosbudjetin sitova erä valtuustoon nähden on tilikauden tulos. Investointibudjetin osalta sitova taso on sama kuin muissakin kunnan investoinneissa eli osatehtävätaso hankeryhmittäin nettona. Rahoitusbudjetissa sitovia eräiä ovat rahoituksen rahavirtaan sisältyvät antolainauksen, ottolainauksen ja oman pääoman muutosten erät nettomääräisenä.

Vesihuoltolaitoksen tavoitteena on pitää putkistot ja käsittelylaitoksen toiminta kunnossa ja toimittaa kuluttajille puhdasta vettä sekä puhdistaa käyttäjiltä tulevat jätevedet.

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelmaosa, sitova erä on tilikauden tulos

Tulosbudjetti	TA 2022	TA 2023	suun 2024	suun 2025
Toimintatulot	666 125	566 019	566 600	566 600
Toimintamenot				
Materiaalit ja palvelut	-411 100	-349 205	-349 380	-349 380
Henkilöstökulut	-139 129	-144 868	-154 717	-154 717
Muut kulut		-2 000	-2 000	-2 000
Toimintakate	115 896	69 946	60 503	60 503
Rahoitustulot ja -menot				
Vuosikate	115 896	69 946	60 503	60 503
Poistot	-187 000	-180 000	-170 000	-170 000
Tilikauden yli-/alijäämä	-71 104	-110 054	-109 497	-109 497

Vesihuoltolaitoksen rahoitusosa, sitovia eriä ovat rahoituksen rahavirran erät nettona

	TA 2022	TA 2023	suun2024	suun2025
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	115 896	69 946	60 503	60 503
Investointimenot	-532 000	-172 000	-252 000	-252 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-416 104	-102 054	-191 497	-191 497
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Oman pääoman muutokset				
Maksuvalmiuden muutos	416 104	102 054	191 497	191 497

Vesihuoltolaitoksen investointiosa, sitova taso osatehtävätasona nettona

VESI- JA VIEMÄRILAITOS		2023	2024	2025
Muonion ja Oloksen vesihuoltolaitosten perusparannus				
Vesihuoltolaitosten kehittämisen investoinnit. Pääpaino kirkonkylän tarkastuskaivojen sekä vesi- ja viemäriinjojen saneerauksen suunnittelu ja korjaus.	Menot	100 000	200 000	200 000
Muonion vesihuollon kehittämissuunnitelma				
Vesihuollon kehittämissuunnitelman laatiminen	Menot	132 500		
Avustus 100 %	Tulot	-132 500		
	Netto	0		
Kirkonkylän viemärlaitoksen perusparannus				
Roottorin uusinta	Menot	52 000	52 000	52 000
Vedenottamo				
Aidan rakentaminen vedenottamon ympärille		20 000		
	Me- not	304 500	252 000	252 000
	Tulot	-132 500		
VESI- JA VIEMÄRILAITOS YHTEENSÄ	Netto	172 000	252 000	252 000